

FILM LAPLAND

LAPIN ELOKUVAKOMISSIO

FILM FRIENDLY

KÄSIKIRJA

SISÄLLYSLUETTELO

Tervetuloa Film Friendly -valmennukseen!	3
Muutama sana elokuvakomissiosta	5
Elokuvan tekemisen perustiedot	
Audiovisuaalisen tuotannon lajityyppejä	7
Elokuvan tuotantoon liittyvää sanastoa	8
Call sheet	12
Elokuvatyöryhmän ammattinimikkeet	14
Kuvauksissa toimimisesta	20
Elokuvan tuotantokaari	22
Tuotantojen tarpeita eri alojen yrityksille	
Erityistarpeet majoituspalveluyrityksille	24
Erityistarpeet ohjelmapalveluyrityksille	28
Erityistarpeet catering-palveluyrityksille	32
Esimerkkitarjous	36
Case-esimerkkejä	38

Kansikuva: Olli-Pekka Mahrberg

TERVETULOA FILM FRIENDLY -VALMENNUKSEEN!

Lapin tunnettuus elokuvantekijöiden keskuudessa kasvaa vuosi vuodelta. Matkailualan yrityksille ja muille toimijoille Lapissa elokuvatuotannot tuovat uutta, kiinnostavaa asiakaskuntaa.

Lapin elokuvakomission kehittämä Film Friendly -valmennus luo alueen yrittäjille ja organisaatioille yhtenäisen tavan toimia elokuvatuotantojen työryhmien kanssa. Kun yritykset perehtyvät elokuvatuotantojen lainalaisuuksiin ja erityistarpeisiin, niiden on helpompi viestiä valmiuksistaan ja vastata tuotantojen tarpeisiin. Tämä puolestaan lisää asiakastytyväisyyttä ja avaa uusia liike-toimintamahdollisuuksia.

Film Friendly -käsikirja sisältää perustietoa elokuvatuotannon elementeistä ja tekijöistä. Käsikirjan pääpaino on elokuvatuotantojen erityistarpeissa, joihin catering-, majoitus- ja ohjelmapalvelutuotantojen olisi osattava vastata.

Tutustuttuasi materiaaliin sinun on helpompi käydä neuvotteluja, laatia tarjouksia ja tehdä sopimuksia tuotantoyhtiöiden kanssa.

Film Friendly -valmennukseen osallistuneet ja sen palvelupaukseen sitoutuneet yritykset saavat käyttöönsä Film Friendly -tunnuksen. Tavoitteena on, että Film Friendly -valmennuksesta ja tunnuksesta on etua silloin, kun alueella kuvauksia suunnitteleva elokuvatuotantoyhtiö etsii paikallisia palveluntarjoajia.

Kun yrityksen nettisivuilla on elokuvatuotannoille kohdennettu kuvaus palveluista ja Film Friendly -tunnus, tuotantoyhtiö tietää, että elokuvatuotantojen erityistarpeet osataan ottaa yrityksessä huomioon asiaankuullavalla tavalla. Kun tuotantoyhtiö suunnittelee alueelle kuvauksia ja etsii kuvauspaikkoja, tarinaan sopivan maiseman lisäksi tärkeitä kriteereitä ovat lokaatioiden etäisyydet majoituksesta sekä alueen muu tarjonta.

Film Friendly -valmennuksen suunnittelussa ovat autta-
neet matkailun- ja laadunkehittäjä **Haaga-Perho** ja tuotantoyhtiö **Helsinki-filmi**.

JOHDANTOA

Tässä käsikirjassa elokuvatuotannoilla tarkoitetaan laajasti kaikkea av-tuotantoa: pitkää elokuvaa, dokumentteja, mainoselokuvaa ja tv-tuotantoja. Tuotantotyypeillä on toki omia erityispiirteitä, mutta niiden välillä on myös runsaasti yhteisiä lainalaisuuksia.

Lapin vetovoimaa elokuvien kuvauspaikkana voidaan kasvattaa markkinoimalla tehokkaasti alueen hyvin hoidettuja alihankintapalveluja ja ammattimaista palveluasennetta. Tuotantoryhmät arvostavat hyvätasoista majoitusta, hyvin hoidettua cateringia, tehokkaasti läpiviettyä järjestelyitä ja kielitaitoista henkilökuntaa. Maine mallikkaasti sujuneista kuvauksista kantautuu kauas ja helpottaa uusien tuotantojen saamista alueelle.

Lapin elokuvakomissio pyrkii toiminnallaan edistämään mielikuvaa Lapista arktisen alueen toimivimpana kuvausympäristönä. Johtoajatuksena on vahvistaa alueen elinkeinotoimintaa: tuotannot tuovat alueelle rahaa ja jo esivalmisteluvaiheessa, kuvausryhmä viipyy paikkakunnalla keskivertoa työmatkalaista pidempään ja tuotantotyyppistä riippuen paikallisia palveluja käytetään hyvinkin runsaasti.

Tuotantojen taloudellisia vaikutuksia kuvausalueelle voi laskea arvioimalla, mitä palveluja tuotanto vähintäänkin tarvitsee. Suomalaisen kokoillan elokuvan työryhmän keskipakko on 35 - 40 henkilöä ja lisäksi näyttelijät, joista jokainen täytyy majoittaa, ruokkia ja kuljettaa majoituksesta kuvauspaikalle. Näin ollen viikon kuvaukset tarkoittavat noin 250 yöpymistä, satoja aterioita ja usein kymmeniä vuokrattuja kulkuneuvoja. Tämän lisäksi tuotanto käyttää rahaa paikalliseen työvoimaan, laite- ja kalustovuokriin, kuvauspaikkojen käyttömaksuihin ja muihin osittaviin palveluihin. Myös työryhmä käyttää vapaa-aikana palveluita ja hyödykkeitä, joista jää rahaa alueelle.

Taloudellisen hyödyn lisäksi tuotannoista on imagollista hyötyä. Jokainen Lapissa kuvattu tuotanto markkinoi ja mainostaa aluetta omalla tavallaan.

Yksi elokuva-alan ominaispiirre on kiihkeätahtisuus. Aikatauluja joudutaan usein muuttamaan viime tipassa, mikä vaikuttaa koko tuotannon kulkuun. Kuvausaikatauluja ei suinkaan muuteta turhan tähden, vaan yleensä sääolot, myöhässä olevat lentokoneet tai vaikkapa päänäyttelijän sairastuminen laittavat koko paletin uusiksi. Jos muutaman sadan metrin päässä kuvauspaikasta on parhaillaan menossa lääninlaajuinen pelastusharjoitus,

on kuvausryhmän samaan aikaan vaikea yrittää kuvata täydellistä hiljaisuutta ja keskittymistä vaativaa kohtausta. Yleensä tuotantoyhtiöllä on aina takataskussaan varasuunnitelma, jonka rakentamisessa kuvausalueen yritysten tietotaito, kontaktit ja paikallistuntemus ovat todella tärkeitä.

Elokuvatuotantojen kuvausjaksot ovat hyvin intensiivisiä ja kuvauspäivät voivat venyä pitkiksi. Kuvauspäivän aikana vain muutamien minuuttien myöhästymiset saattavat saada aikaan ketjureaktion, joka voi aiheuttaa tuotannon budjettiin suuriakin lovia. Kun yksi asia heti aamusta myöhästyy, se vaikuttaa muihin tekijöihin ja koko päivä saattaa myöhästyä jopa tunneilla. Kun oikeat sääolosuhteet ja palkatut näyttelijät kohtaavat kameran edessä ja työryhmän jokainen jäsen on valmis toimintaan, ei voida enää odotella myöhässä paikalle saapuvaa rekvisiittaa.

Joustavuus, jämäptiys, tehokkuus ja yleinen palvelualltius ovat ammattitaitoisen toiminnan kulmakiviä, jotka toteutuvat jo entuudestaan lappilaisissa matkailuyrityksissä. Tämän käsikirjan lisäarvo onkin siinä, että se auttaa matkailuyrityksiä tuntemaan elokuva-alan erityispiirteitä ja tarpeita, ja näin ennakoimaan ja räätälöimään palveluita entistä paremmin juuri tälle kohderyhmälle. Kysymys ei välttämättä ole suuresta taloudellisesta satsauksesta, vaan erityistarpeiden huomioimisesta. Parhaimmillaan pienten yksityiskohtien huomioiminen voi johtaa aiottua laajempaan yhteistyöhön.

Antoisaa sukellusta elokuvatuotantojen maailmaan!

MUUTAMA SANA ELOKUVAKOMISSIOISTA

Elokuvakomissiotoiminta (engl. film commission) on syntynyt Yhdysvalloissa 1940-luvulla ja sittemmin vakiintunut käyttöön ympäri maailmaa.

- Maailmalla on yli 300 elokuvakomissiota yli 30 maassa.
- Elokuvakomission tehtävänä on markkinoida tiettyä maantieteellistä aluetta kuvauspaikkana elokuva-, tv- ja mainostuotannoille ja välittää tuotannoille niiden tarvitsemia palveluita, jotta alueella kuvaaminen olisi mahdollisimman vaivatonta.
- Elokuvakomissiotoiminnan päätavoitteena on saada alueelle taloudellista hyötyä: tuotannot käyttävät alueella rahaa palveluiden ja materiaalien ostoihin ja työllistävät paikallista työvoimaa.

Elokuvakomissio on usein valtion, läänin, maakunnan tai kaupungin rahoituksella toimiva voittoa tavoittelematon organisaatio ja sen peruspalvelut ovat maksuttomia. Lapin elokuvakomissio toimii House of Laplandin yhteydessä. House of Lapland Oy on voittoa tavoittelematon, Lapin Yrittäjien, kuntien ja korkeakoulujen omistama Lapin yhteinen markkinointi- ja viestintätalo.

TYYPILLISIÄ ELOKUVAKOMISSION TARJOAMIA PERUSPALVELUITA

NEUVONTA TUOTANNON TOTEUTTAMISEEN ALUEELLA

Elokuvakomissio vastaa kyselyihin koskien alueen potentiaalisia kuvauspaikkoja ja alueella toimimisen erityispiirteitä esimerkiksi sääoloihin, etäisyyksiin, hintatasoon, palveluihin jne. liittyen. Lapin elokuvakomission verkkosivut www.lapland.fi/film tarjoavat perustiedot alueella kuvaamiseen.

LOKAATIOKUVIEN TARJOAMINEN

Elokuvakomissiolla on verkkosivuillaan valokuvia kuvauskäyttöön soveltuvista ja kiinnostavista maisemista tai

kuvauspaikoista, joiden perusteella tuottaja voi saada käsityksen alueen sopivuudesta tuotantonsa toteuttamiseen.

AVUSTAMINEN KUVAUSPAIKKOJEN ETSINNÄSSÄ

Elokuvakomissiolla tai sen toiminta-alueella on saatavilla kuvauspaikkojen etsintäpalveluita.

TIETOJEN VÄLITYS

Elokuvakomissio tuntee oman alueensa av-alan yritykset, keskeiset tuotantopalveluita tarjoavat yritykset sekä av-alan freelancerit ja voi välittää tarvittavia kontakteja eteenpäin muualta tulevalle tuottajalle.

PAIKALLINEN YHTEISTYÖ JA NEUVONTA

Elokuvakomissio on taho, joka toimii muualta tulevan tuotannon ja paikallisten toimijoiden välissä edistääkseen molemminpuolista joustavaa yhteistyötä. Komissiolla on suhteet oman alueensa viranomaisiin ja muihin keskeisiin toimijoihin, joille komissio luo tietoisuutta komissiotoiminnasta ja av-alan kanssa työskentelystä. Elokuvakomissio voi tarvittaessa avustaa paikallisten kuvauslupien hankkimisessa. Suomessa elokuvakomissiot eivät itse myönnä kuvauslupia (vrt. Yhdysvallat).

RAHOITUSNEUVONTA

Elokuvakomissio tarjoaa perustietoa alueensa yleisestä hintatasosta, alueen elokuvarahoitusmahdollisuuksista sekä kansallisista rahoitus- ja yhteistuosantomahdollisuuksista.

LISÄKSI

- Usein elokuvakomission yhteydessä toimii jokin rahoitus- tai verohelpotusjärjestelmä, joka houkuttelee tuottajia kuvaamaan alueelle.
- Suomessa on käytössä av-alan tuotantokannustinjärjestelmä, jonka kautta tuotanto voi saada maksuhyvitystä 25 % Suomessa toteutetun tuotannon kuluista.
- Elokuvakomissiot tekevät yhä enemmän yhteistyötä alueen matkailutoimijoiden kanssa erilaisissa elokuvamatkailuprojekteissa, sillä alueella kuvatut elokuvat ja tv-ohjelmat voivat houkutella matkailijoita ja vahvistaa alueen tunnettua ja imagoa.

ELOKUVAN TEKEMISEN PERUSTIEDOT

Seuraavilla sivuilla:

- Selitetään elokuva-alan perustermejä
- Tutkitaan mikä on call sheet ja miten sitä luetaan
- Käydään läpi keitä kaikkia elokuvan työryhmään kuuluu ja mitkä ovat heidän tehtävänsä
- Esitellään kuvauksissa käytettäviä käskyjä
- Hahmotetaan millainen on pitkän elokuvan tuotantokaari

AUDIOVISUAALISEN TUOTANNON LAJITYYPPEJÄ

KOKOILLAN ELOKUVA / PITHÄ ELOKUVA

Elokuvassa esiintyvät fiktiiviset roolihahmot. Näyttelijät näyttävät käsikirjoituksen mukaan, repliikit on kirjoitettu valmiiksi. Kokoillan elokuva on noin puolitoistatuntinen elokuva, jossa on draaman kaari: tarinassa on alku, keskikohta ja loppu. Tuotantoyhtiö valmistelee pitkää elokuvaa usein jopa vuosien ajan. Esimerkiksi kuvauspaikkojen etsintä saatetaan aloittaa vuosia ennen aiottuja kuvauksia. Kuvausjakso on pitkä, jopa useita kuukausia. Kokonaistuotannon pituus on usein vuosia. Rahoittajatahoja on useita.

LYHYTELOKUVA

Elokuvakerronnan lyhyt muoto. Tarina voi perustua vaikeaksi lyhyeen juttuun tai aforismiin. Tuotanto kokonaisuudessaan saattaa kestää valmisteluineen ja kuvauksineen lähes yhtä pitkään kuin pitkän elokuvan tuotanto. Kuvausjakso on kuitenkin lyhyempi. Yleensä useita rahoitustahoja.

DOKUMENTTELOKUVA

Todellisiin henkilöihin pohjautuva elokuva, jossa ”näyttelijät” ovat oikeita ihmisiä. Dokumentit perustuvat usein haastatteluihin ja jo tapahtuneiden asioiden uudelleen filmatisointeihin. Kuvauksia tehdään usein pitkällä aikavälillä. Dokumentin luonteesta johtuen kuvauksiin saatetaan lähteä lyhyelläkin varoitusajalla. Kuvauspaikat valitaan esimerkiksi dokumentin päähenkilön elämään liittyvien todellisten tapahtumapaikkojen mukaan. Useita rahoittajia, muun muassa dokumentin esittävä tv-kanava ja esimerkiksi elokuvasektori.

TV-SARJA

Tilaustyö, jonka tilaajana ja maksajana toimii sarjan esittävä tv-kanava sekä mainostelevisio-kanavilla mainostajat ja sponsorit. Tv-tuotannon toteuttajana toimii pääsääntöisesti tv-tuotantoyhtiö, jolta tv-kanava on tilannut ohjelman. Tv-tuotannoissa on useita erilaisia alagenrejä, mm. studio-ohjelma, reality-ohjelma ja draamasarja, jotka eroavat tuotantotavoiltaan paljon toisistaan.

MAINOSELOKUVA

Mainoselokuva on muutaman kymmenen sekunnin mittainen elokuva, jonka tarkoituksena on mainostaa jotakin tuotetta tai yritystä. Mainoselokuvatuotannon sisältöön vaikuttaa usea taho: mainoksen tilaava asiakas, sen

suunnitteluun osallistuva mainostoimisto ja toteuttava tuotantoyhtiö. Mainoksen kuvauksissa on yleensä mukana kaikkien näiden tahojen edustaja. Kuvaukset ovat kestoltaan yhdestä päivästä muutamaan päivään, mutta työteholtaan ne ovat kiivaampia ja rytmiltään nopeampia kuin pitkän elokuvan kuvauksissa. Rahoittajatahoja on vain yksi, koska kyseessä on tilaustyö. Mainosten kohdalla koko tuotannon kesto saattaa olla vain pari viikkoa, elokuvan tilaamisesta siihen, kun valmis mainos pyörii tv-kanavilla tai netissä.

Mainoksen suunnitteleva mainostoimisto kilpailuttaa mainostuotantoyhtiöitä mainoksen toteuttamisessa, joskus kansainvälisestikin. Kilpailun voittaa yhtiö, joka pystyy toteuttamaan suunnitellun tuotannon tehokkaimmin ja edullisimmin. Kilpailuun on tärkeää vastata nopeasti, joten tiedot majoituksista, kuljetuksista ja muista tuotannon toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista on saatava alueen yrityksiltä nopeasti ja luotettavasti. Mainospuolella tuotantojen päiväbudjetit ovat suurempia verrattuna esimerkiksi pitkien elokuvien päiväkuvaushintaan, mutta kokonaisbudjetti on usein pitkää elokuvaa pienempi.

MUSIIKKIVIDEO

Lyhytelokuvan kaltainen muutaman minuutin mittainen teos. Musiikkivideo markkinoi artistia tai esiintyjää. Tilaajana on levy-yhtiö. Kuvauspäivät ovat samankaltaisia mainoselokuvatuotantojen kanssa, pitkiä ja intensiivisiä. Budjetit ovat kuitenkin mainoksia huomattavasti pienempiä.

ELOKUVAN TUOTANTOON LIITTYVÄÄ SANASTOA

Elokuvan tekemiseen tarvitaan paljon erilaisia tiloja ja tuotteita, jotta lopullinen elokuva saadaan valmiiksi. Seuraavassa muutamia.

HUVAUSPAIKKA

Konkreettinen kuvauspaikka, jossa esiintyjät näyttelevät ja kamera käy. Kuvauspaikka voi olla sisästudiotila tai jo olemassa oleva lokaatio. Call sheetin (kts. selite s. 12) kuvauspaikkakohdassa lukee paikan nimi ja osoite.

STUDIO

Sisätila, johon lavastetaan jokin kuvauspaikka. Studio on aina tyhjä ja täysin lavastuksella muunneltavissa oleva tila. Studioon voidaan rakentaa esim. sisätiloja kuten vaikkapa työhuone tai isommissa tuotannoissa toisinaan myös kokonaisia kaupunkia tai taloja. Studiotalan etuna on sen muunneltavuus ja suojat säältä.

LOKAATIO

Studion ulkopuolinen jo olemassa oleva kohde, jota käytetään kuvauspaikkana. Esimerkiksi jokin rakennus tai alue, kuten metsä. Seuraavassa muutamia lokaation valintaan vaikuttavia tekijöitä:

- Lokaation pitää sopia tarinaan, olla helposti saavutettavissa ja käytettävissä tarvittavana ajankohtana. Vaikka kuvauspaikka olisi kuinka hieno, mutta sinne on vaikea kulkea kuvauskaluston kanssa tai sinne päästään ainoastaan todella rajoitetusti, voi olla, että lokaatio joudutaan hylkäämään.
- Majoituksen pitää sijaita järkevän matkan päässä lokaatiosta. Maksimijaoaika rekalla majoituksen ja lokaation välillä on yleensä noin tunti.
- Miten helposti lokaatioon tarvittavat luvat on saatavissa? Entä lokaation kuvausvuokra ja lupien hinnat? Kuuluvatko vesi ja sähkö korvaukseen, vai pitääkö niistä maksaa erikseen? Lokaatioihin on ennalta varattu budjetissa tietty osuus, vaikka siinä vaiheessa ei tiedetäkään kuvauspaikkojen todellisia hintoja. Tämän takia osa kuvauspaikoista saatetaan joutua jättämään kokonaan pois, vaikka ne tarinan kannalta olisivatkin

tärkeitä. Korvausten suuruudet riippuvat elokuvatuotannon kokoluokasta ja elokuvatyypistä. Korvaukset vaihtelevat tuotannoittain.

- Onko lähellä muita elokuvaan sopivia lokaatioita? Jos lokaatiossa ei kuvata kuin yksittäisiä kohtauksia, pitää lokaation sijaita järkevän matkan päässä kuvauspäivän muista lokaatioista. Yksittäistäkään kohtausta ei välttämättä lähdetä kuvaamaan satojen kilometrien päähän, jos muut kohtaukset saadaan kuvattua muualta, toisiaan lähellä olevissa lokaatioissa.
- Millaisia äänihaittoja lokaation välittömässä läheisyydessä on? Esim. asfaltointityömaa viereisellä pihalla häiritsee äänen tallentamista kuvauspaikalla tai lentokenttä kilometrin päässäkin voi estää puheäänen tallentamisen.
- Onko lokaation yhteydessä käytettävissä sosiaali-tiloja kuten wc, vesipiste tai ruokailutila, joita voidaan käyttää puvustukseen, maskeeraukseen, teknisen kaluston säilytykseen ja taukotilana? Näiden tilojen merkitys korostuu silloin, kun yhdessä lokaatiossa kuvataan pidemmän aikaa, jolloin esim. pukubussien vuokraaminen voi tulla liian kalliiksi. Usein nämä tilat ovat kuitenkin enemmänkin järjestelykysymys kuin valintaperuste. Järjestäjän tehtävänä on hoitaa kuvauksiin esimerkiksi kuljetettava wc kuvauspäivän ajaksi, jos sellaista ei ole lokaatiossa valmiina.

SETTI / SET

Kuvauspaikalla oleva tarkkaan määritelty alue, joka sijaitsee kameran välittömässä läheisyydessä. Settiin kuuluu kuvattava kuva-ala ja sen välittömässä läheisyydessä kameran takana työskentelevät henkilöt.

HUVA-ALA

Se tarkkaan rajattu alue, jota kuvataan. Kuva-alalla on lavasteet ja näyttelijät suunnitelman mukaan rajattuna. Kuvauksissa voidaan toisinaan sanoa ”kuva-ala tyhjäksi”, mikä tarkoittaa sitä, että kuva-alalta siirretään pois kaikki tavarat ja henkilöt, jotka eivät sinne kuulu.

SAFETY

Alue kuvauspaikalla tai sen yhteydessä, jolle voi turvallisesti kuvassa näkymättä jättää tavaroita säilytykseen tai seurata kuvauksia niitä häiritsemättä. Apulaisohjaaja kertoo työryhmän eri osastoille, missä tavaroita voi kuvauspäivän ajan säilyttää. Jos olet epävarma näkyvätkö tavarat kuvassa, kysy niiden sijoittamisesta kuvauspaikan läheisyyteen apulaisohjaajalta.

LOCATION SCOUTING / KUVAUSPAIKKOJEN ETSINTÄ

Elokuvalle etsitään kuvauslokaatiot eli ne paikat, joissa elokuvaa kuvataan. Lokaatioiden etsintää eli location scoutingia tehdään useissa paikoissa ennen kuin lopulliset paikat valitaan. Lokaatioita etsii elokuvan järjestäjä tai scout, usein myös tuottaja ja ohjaaja ovat mukana. Tässä vaiheessa kuvauspaikkoja ei ole vielä löytö lukkoon.

KUVAUSPAIKKAHIERROS / LOCATION RECCE

Ennen kuvauksia tehtävä tutustumisretki jo valittuihin lokaatioihin. Erikseen voidaan järjestää taiteellinen ja tekninen recce. Taiteellisella reccellä voi olla mukana ohjaaja, tuotantopäällikkö sekä elokuvasta taiteellisesta vastuussa olevat ihmiset. Teknisellä reccellä keskitytään enemmän lokaation ominaisuuksiin esimerkiksi valo-osaston kannalta, kuinka valot sijoitetaan ja mistä niihin saadaan sähköä. Myös ääniosasto tarkistaa tässä vaiheessa, onko lokaatiossa mahdollista tallentaa ääntä.

TYÖRYHMÄ

Elokuvaan palkattu henkilökunta, joka toteuttaa elokuvan.

OSASTO

Elokuvan työryhmä jaetaan osastoihin eri toimenkuvien mukaan. Osastot ovat: tuotanto, ohjaus, järjestys, kamera, valo, grip, ääni, lavastus & rekvisiitta, maskeeraus, puvustus, stunt, erikoistehosteet, catering. Osastojen johtajat tiedottavat tuotantoa koskevista muutoksista ryhmänsä jäsenille.

2ND UNIT

Muusta työryhmästä poikkeavan oman aikataulun mukaisesti toimiva pieni kuvausryhmä. Työryhmään kuuluu vain muutama henkilö, eikä esim. elokuvan varsinainen ohjaaja välttämättä osallistu näiden 2nd Unit -kuvauksien tekemiseen. Usein maisemointikuvia ja muita lisäkuvia, jotka eivät vaadi koko työryhmän läsnäoloa, toteutetaan 2nd Unitin toimesta. Tv-puolella näitä lisäkuvia voi olla tekemässä niin kutsuttu mini-unit, joka koostuu usein kuvaajasta, kamera-assistentista ja apulaisohjaajasta.

HÄSIKIRJOITUS

Elokuvan tarina kirjoitetussa muodossa. Käsikirjoituksen yhden sivun pituus vastaa lopullisessa elokuvassa noin minuutin mittaista kohtaa. Pitkän elokuvan käsikirjoitus on kuin noin 150-sivuinen pieni kirja. Käsikirjoituksessa on kirjoitettu auki kaikki elokuvan kannalta tärkeät asiat, kuten kuvauspaikkojen ja roolihenkilöiden kuvaukset sekä muut kohtausten kannalta tärkeät asiat.

JUONI

Elokuvien tapahtumien kulku. Juoni kertoo elokuvan peruselementit: mitä tapahtuu, kenelle tapahtuu, miten tapahtuu ja miksi tapahtuu.

BREAKDOWN / HÄSIKIRJOITUKSEN PURKU

Käsikirjoitus puretaan osiin eli eri osastojen vastuualueet listataan ylös. Eritellään esimerkiksi tarvittavat näyttelijät eri rooleihin, kuvauspaikat, lavasteet ja rekvisiitat.

KOHTAUS

Elokuvan käsikirjoitus ja tarina jaetaan kohtauksiin. Kohtaus on joko ajallisesti tai tapahtumiltaan yhtenäinen kokonaisuus. Kohtaus tapahtuu yleensä yhdessä kuvauspaikassa. Kohtaukset on numeroitu käsikirjoitukseen.

HUVA

Kuvauksissa kohtaukset kuvataan pienemmissä osioissa, joita kutsutaan kuviksi. Kohtaus saattaa kestää useamman minuutin, mutta kuva vain muutaman sekunnin. Kohtauksessa voi olla kymmeniäkin kuvia.

STORYBOARD / KUVASUUNNITELMA

Kuvaaja ja ohjaaja yhdessä suunnittelevat elokuvan visuaalisen ilmeen. Suunnitelmien pohjalta kuvaaja yhdessä ohjaajan kanssa laatii elokuvasta tarkan kuvasuunnitelman. Suunnitelmasta näkyy muun muassa ketä kuvassa on, miten se on rajattu ja mitä muuta kuvan taustalla näkyy.

CASTING / ROOLITUS

Roolihenkilöiden valitseminen. Elokuvan käsikirjoitus määrittää millaiselta kunkin roolihahmon tulisi näyttää. Ohjaaja miettii sen perusteella, millaiset näyttelijät sopisivat kuhunkin rooliin. Yleensä rooleja varten järjestetään koe-esiintymisiä, joissa näyttelijät esittävät lyhyen kohtauksen elokuvasta ja se videoidaan. Castingin hoitaa tavallisesti siihen erikseen palkattu henkilö. Ohjaaja valitsee elokuvaan lopullisesti tulevat henkilöt.

EDITOINTI / LEIHAAMINEN

Elokuvan kasausvaihe kuvattujen materiaalien pohjalta. Aikaisemmin elokuvat kuvattiin filmeille ja filmit kehitettiin. Elokuvan työstö jatkui filminpätkien saksimisella ja liimaamisella peräkkäin valmiiksi elokuvaksi. Tästä työstövaiheesta on tullut nimitys leikkaaminen. Tänä päivänä elokuvan materiaaleja käsitellään ja järjestellään digitaalisesti tietokoneella. Usein puhutaan silti elokuvan leikkaamisesta, vaikka mitään materiaalia ei enää konkreettisesti leikata.

EFEHTIT

Elokuvasssa käytetään efektejä, joista osa tehdään kuvauksissa paikan päällä, esimerkiksi pyrotekniset efektit (tuli ja räjähdys), sääefektit (sade, usva, lumetus, ym.) tai erikoisrekvisiitta (esim. aseiden jäljitelmat). Osa efekteistä tehdään kuvaan jälkikäteen – näitä efektejä voivat olla kohteiden lisääminen tai poistaminen kuvasta digitaalisesti. Myös sääefektejä, kuten sadetta, pilviä tai salamointia voidaan lisätä kuvaan jälkikäteen.

VÄRIMÄÄRITTELY

Elokuvan kuvattuja materiaaleja värimääritellään, jotta kohtauksista ja koko elokuvasta tulee yhtenäisen näköinen. Värimäärittelyllä elokuvalle voidaan antaa myös jokin sävy, kuten surullista aihetta käsiteltävä elokuva voi olla sävyllään harmaa. Värimäärittely tehdään digitaalisesti tietokoneella.

TRAILER / TEASER

Trailer on muutaman minuutin mittainen elokuvan esitelyfilmi. Teaser on lyhyempi, noin 30 - 60 sekunnin mittainen tunnelmaotos elokuvan maailmasta. Molempien tarkoituksena on markkinoida tulevaa pitkä elokuvaa.

KUVAUSHALUSTO

Kuvauksissa käytettävä tekninen kalusto. Esimerkiksi kamerakalusto ja valokalusto.

MASHI- / PUKUBUSSI

Toisinaan kuvauspaikan yhteyteen tarvitaan lämmin tila, jossa näyttelijöiden ja avustajien puvustus ja maskeeraus voidaan hoitaa. Jos tilaa ei ole käytettävissä lokaation lähellä, voidaan käyttöön ottaa bussi, jonka sisään kyseiset tilat on rakennettu. Yleensä maski- / pukubussissa on erillinen vaatteenvaihtotila, sähkönsaantimahdollisuus, peilit ja hyvä valaistus.

BUDJETTI

Elokuvan talousarvio, kuinka paljon mihinkin osioon elokuvassa käytetään rahaa. Tuottaja, vastaava tuottaja, linjatuottaja ja usein myös tuotantokoordinaattori vastaavat

budjetissa pysymisestä ja siitä, että elokuva saadaan tehtyä siihen varatuilla rahoilla.

Elokuvatuotantojen keskiarvobudjetti Suomessa on noin 1,5 miljoonaa euroa. Dokumenttielokuvien budjetit ovat kymmenistä tuhansista muutamiin satoihin tuhansiin euroihin. Lähde: Suomen elokuvasektori

Mainostuotantojen budjetit ovat pitkien elokuvien päivähintoihin verrattuna suurempia, mutta kokonaisbudjetti on kuitenkin pitkää elokuvaa pienempi. Eurooppalaisen keskiarvon kokoillan elokuvan keskiarvobudjetti on 3 - 5 miljoonaa euroa, isommat 6 - 16 miljoonan euron suuruusluokkaa. Hollywood-tuotantojen budjetit puolestaan ovat usein yli 20 miljoonaa euroa.

MAKING OF

Making of -dokumentti kertoo elokuvan tekemisestä. Dokumentissa on yleensä kuvamateriaalia elokuvan kuvauksista ja haastatteluita elokuvan tekijäporukalta. Liittyy elokuvan markkinointiin.

CALL SHEET

Kuvauspäivän kannalta tärkeimmät tiedot löytyvät call sheet -nimisestä aikataulupaperista. Apulaisohjaaja päivittää call sheetiä ja jakaa sen työryhmälle. Käytäntö on, että uudet versiot call sheeteistä tulostetaan värillisille papereille erottamaan muuttunut call sheet aikaisemmista versioista. Ohessa esimerkki call sheetistä selityksineen.

Call Sheet "Esimerkkielokuva"

1	Pvä	Pvm	Call Time	2	Työaika	3	Päivänvalo	4
	1	2.6.2018	06.00		06.00- 18.00		03.24-22.56	

5 Kuvauspaikat

Joen törmä, Jokitörmäntie 3, 99400 Jokitörmä
Kaupan piha, Kauppiaantie 5, 99400 Jokitörmä

Aikataulu

6	AIKA	Koht / kuva	7	8	9	10	11	12	13	14	15
			I/E	D/N	SET	Synopsis	Näyttelijät	Avustajat	PGS	Erikoista	
	06:30	HARJOITUS EKAAN KOHTAUKSEEN									
	07:00	104 / 10	E	D	Veneranta	Maija lähtee veneellä vesille	Maija, Pekka	-	4/8	Myrsky	
	07:30	104/11	E	D	Veneessä	Maija soutaa veneessä	Maija	-	2/8	Myrsky	
16	08:00	HARJOITUS SEURAAVAAN KOHTAUKSEEN									
	08:30	105/3	E	D	Soutuveneessä	Maija kaatuu veneellä ja melkein hukkuu	Maija	Stunt	8/8	Myrsky, Stunt	
	09:45	110/5	E	N	Veneranta	Maija saapuu veneellä takaisin satamaan	Maija, Pekka	-	3/8	Sumua	
	10:30	110/9	E	N	Veneranta	Maija kiinnittää veneen rantaan	Maija	-	2/8	Sumua	
17	11:00	RUOKATAUKO									
	11:35	Siirtyminen venesatamasta kaupan pihaan.									
	12:00	HARJOITUS SEURAAVAAN KOHTAUKSEEN									
	12:30	76/5	E	D	Kaupan piha	Maija juttelee Pekan kanssa	Maija, Pekka	5 asiakasta	1	Tihkusadetta, auto	
	13:30	77/4	I	D	Kauppa	Maija tekee ostoksia	Maija, Pekka	5 asiakasta	5/8		
	14:30	78/4	I	D	Kauppa	Maija maksaa ostokset	Maija, Pekka, Kassa	5 asiakasta	2/8		
	15:30	34	E	D	Kaupan piha	Kuoro saapuu kauppaan ostoksille	Maija, Harri, Kirsi	30 kuorolaista	7/8	aurinko paistaa	

18 Purku 17:30 - 18:00

Näyttelijät/Avustajat

Nimi	rooli	19	puku/maski	20	valmiina setissä	Nouto	Huom
Elli Esimerkki	Maija	05:45		06:30		5:30	
Teuvo Esimerkki	Pekka	05:55		06:30		5:45	
Kaija Esimerkki	Kassa	13:30		14:15		13:00	
Pasi Esimerkki	Harri	14:30		15:15		14:00	
Pia Esimerkki	Kirsi	14:30		15:15		14:15	
Jokiperän kuoro	30 kuorolaista	13:30		15:15		omalla bussilla	
	5 asiakasta	11:40		12:15		omilla autoilla	yhden auto kuvissa

Tärkeitä puhelinnumeroita:

Tuottaja esimerkki	040- 555 5555
Järjestäjä esimerkki	050-444 4444
Apulaisohjaaja esimerkki	040- 5656 565

Tuotantoyhtiö Esimerkki Oy
LOGO

1 Pvä = Kuvauspäivän järjestysnumero, kuinka mones kuvauspäivä koko kuvausjaksosta on menossa.

2 Call time = Töiden aloitusaika kuvauspäivänä. Aika, jolloin kuvausryhmän pitää olla valmiina aloittamaan työt kuvauspaikalla. Näyttelijöillä ja työryhmän eri osastoilla aloitusajat voivat poiketa toisistaan.

3 Työaika = Call timen ja purkukellonajan välinen aika.

4 Päivänvalo = Call sheetiin merkitään kuvauspäivän päivänvalon kesto, jos kuvaukset tehdään ulkona.

5 Kuvauspaikka = Konkreettinen kuvauspaikka, jossa esiintyjät näyttelevät ja kamera käy. Call sheetin kuvauspaikkakohdassa lukee paikan osoite ja nimi.

6 Aika = Kellonaika, jolloin kyseistä kohtausta aletaan kuvaamaan: kamera käy.

7 Kohtaus / kuva = Kohtaus ja kuva, kuvattavan kohtauksen numero ja kuvan numero (kts. kohtauksen ja kuvan määritelmä).

8 EXT / E = Exteriööri, kohtaus sijoittuu ulkotiloihin.
INT / I = Interiööri, kohtaus sijoittuu sisätiloihin.

9 DAY / NIGHT tai **PÄIVÄ / YÖ** = Call sheetissä oleva elokuvan tarinan aika eli sijoittuuko kohtaus aamuun, päivään, iltaan vai yöhön. Joskus käytössä myös aamupäivä, iltapäivä, yleisimmin kuitenkin suuremmat ajankäytöt kuten aamu. Call sheetissä saatetaan käyttää lyhenteitä kuten D (Day) tai N (Night).

10 Setti / set = Kuvauspaikan alueella oleva toiminta-alue, jossa kohtausta kuvataan. Käytännössä alue kameran ja kuva-alan vieressä. Usein sanotaan, että tavaroita pitää viedä settiin, mikä tarkoittaa parhaillaan kuvattavan kohtauksen lavastetta ja tilaa.

11 Synopsis = Kerrotaan lyhyesti yhdellä lauseella mitä kyseisessä kuvassa tapahtuu.

12 Näyttelijät = Roolinimillä kyseisessä kohtauksessa ja kuvassa käytettävät näyttelijät. Näyttelijöiksi luetaan ne henkilöt, joilla on tarinan kannalta suurempaa merkitystä, yleensä puherooli.

13 Avustaja / ekstra = Roolinimillä kyseisessä kohtauksessa ja kuvassa käytettävät avustajat. Avustajia ovat ne henkilöt, jotka näyttelevät kohtauksessa päähenkilön

taustalla. Avustajat tekevät kohtauksesta uskottavamman. Avustajilla ei yleensä ole repliikkejä.

14 PGS = Pages eli montako sivua tai sivun osaa tarinaa kerrotaan kyseisessä kohtauksessa. Käsikirjoituksen sivut jaetaan murtolukuihin. Esimerkiksi kokonainen sivu on 1 tai 8/8 ja jos kohtaus on vain puoli sivua, se on tällöin 4/8. Käsikirjoituksen yksi sivu kestää lopullisessa elokuvassa noin minuutin.

15 Erikoista = Jos kohtauksessa tapahtuu jotain poikkeavaa. Kohtaukseen saatetaan tehdä keinotekoisesti esimerkiksi sadetta sadettamalla tai tuulikoneen avulla myrsky. Erikoista on tärkeä kohta koko työryhmän turvallisuuden kannalta. Toisinaan tässä kohdassa voidaan mainita vaikkapa kuvauksissa mukana olevasta helikopterista tai mukana olevista eläimistä.

16 Harjoitus = Kellonaika, jolloin kyseistä kohtausta aletaan harjoitella näyttelijöiden kanssa – kamera ei vielä käy. Paikalla yleensä ohjaaja ja näyttelijät, joissain tapauksissa myös apulaisohjaaja ja teknistä työryhmää.

17 Ruokailu = Aika, jolloin työryhmä voi ruokailla. Ruoan täytyy olla valmiina katettuna noin puolta tuntia ennen tätä aikaa. Ruokailuun on yleisimmin varattu noin puoli tuntia aikaa. Yleensä lämmin ruoka tarjoillaan suoraan lämpöastioista, joissain tapauksissa annokset tehdään valmiiksi. Erityisruokavalioiden ruokat tulee olla selvästi merkittynä erillään.

18 Purku = Kuvauspäivän lopetuskellonaika. Kun päivä on niin sanotusti purkissa, apulaisohjaaja antaa purku-käskyn. Call sheetiin on merkitty kellonaika, jolloin päivän purku pitäisi tapahtua.

19 Puku / maski = Call sheetissa kerrotaan näyttelijöille ja avustajille kellonajat, jolloin heidän täytyy olla puvustettavana tai maskeerattavana. Tämä kellonaika voi olla ennen varsinaista call timea. Nouto-kohdassa maininta kellonajoista, jolloin heidät haetaan kuvauspaikalle.

20 Valmiina setissä = Kellonaika kertoo sen ajan, jolloin näyttelijöillä ja avustajilla pitää olla asianmukaiset roolivaatteet ja maskeeraukset valmiina ja heitä voidaan käyttää kohtauksen harjoitukseen ja kuvaukseen.

Lisäksi Call sheetiin merkitään myös muut mahdolliset siirtymät, jotka aiheuttavat taukoja kuvauksissa, kuten kuvauspaikalta toiseen siirtymien.

ELOKUVATYÖRYHMÄN AMMATTINIMIKKEET

*Eri nimikkeiden työtehtävät
voivat vaihdella tuotannoittain.*

TUOTANTO-OSASTO

Elokuvan alussa tuotantoa ovat viemässä eteenpäin tuottaja, ohjaaja ja käsikirjoittaja. Tuottajanimikkeitä on useita riippuen siitä, missä vaiheessa tuotantoa kyseiset henkilöt ovat mukana.

HÄSIKIRJOITTAJA

Kirjoittaa elokuvan käsikirjoituksen.

TUOTTAJA / PRODUCER

Elokuvatuotannon pomo ja se henkilö, joka viime kädessä vastaa elokuvan loppuun saattamisesta. Aloittaa ja päättää tuotannon sekä palkkaa elokuvan taiteellisesti vastuussa olevat henkilöt. Järjestää rahoituksen ja valvoo tuotannon kulkua.

VASTAAVA TUOTTAJA / EXECUTIVE PRODUCER

Vastaa elokuvan rahoituksen hankkimisesta. Voi olla osatuottaja, jolloin osallistuu elokuvan tekemiseen omalla rahallisella panoksellaan tai vastaa yhteistyökumppaneiden hankkimisesta elokuvalle. Voi hoitaa myös elokuvan sopimus- ja lakiasiat.

ASSOCIATE PRODUCER / APULAISTUOTTAJA

Associate Producer voi toimia apulaistuottajana varsinaiselle tuottajalle ja olla keräämässä esim. rahoitusta. Nimiä voidaan antaa tuottajalle myös silloin, jos tuotannossa on mukana useita tuotantoyhtiöitä, jolloin pienemmän tuotantoyhtiön tuottajaa voidaan kutsua apulaistuottajaksi.

LINJATUOTTAJA / LINE PRODUCER

Vastaa budjetin toteutumisesta niin ennakkotuotannon, kuvausten kuin jälkituotannonkin aikana. Valvoo rahavarojen käyttöä. Linjatuottaja voi ottaa yhteyttä paikallisiin yrityksiin elokuvan isompien järjestelyiden, kuten vaikkapa majoituksen hankkimisen suhteen.

TUOTANTOPÄÄLLIHKÖ / PRODUCTION MANAGER

Tuotantotoimiston pomo, joka valvoo koko ryhmän toimintaa ennakkotuotannosta kuvauksiin ja jälkituotantoon. Hallitsee tuotannon kokonaisuutta ja sen toimivuutta. Osallistuu kuvauksiin tuottajan puolesta. Tekee kuvauksissa tarvittavat rahankäyttöön liittyvät ratkaisut ja valvoo aikataulujen toimivuutta. Varaa majoituskuvia, kulkuvälineitä, vuokrattavia laitteita yms. ja palkkaa tuotantoon tarvittavan työvoiman. Tuotantopäällikkö voi neuvotella käytännön järjestelyiden erikoiseshdoista esimerkiksi majoitusvarausten suhteen. Voi olla paljon päällekkäisiä tehtäviä linjatuottajan kanssa.

TUOTANTOKOORDINAATTORI / PRODUCTION COORDINATOR

Toimii tuotantopäällikön alaisena käytännön järjestelyiden osalta. Yleensä tuotantokoordinaattori ei osallistu kuvauksiin, vaan hoitaa juoksevia asioita toimistosta käsin – käytännöt toki vaihtelevat.

TUOTANTOASSISTENTTI

Tuotantopäällikön ja tuotantokoordinaattorin oikea käsi. Tekee käytännön varauksia ja hoitaa asioita tuotantopäällikön ja -koordinaattorin valvonnan alaisena. Toimeenpanee tuotantokoordinaattorin ja -päällikön antamat työtehtävät. Voi tehdä ennakkotiedusteluja ja pyytää tarjouksia esimerkiksi majoitusvarausten suhteen. Osallistuu yleensä kuvauksiin, joissa tehtäväkuvat liittyvät kaikkiin yleisiin avustaviin töihin.

TUOTANTOSIHTTEERI

Toimii tuotantokoordinaattorin ja -päällikön alaisuudessa tuotantotoimistossa. Työtehtävät samankaltaiset kuin tuotantoassistentilla. Pienemmissä tuotannoissa tähän toimenkuvaan ei erikseen palkata henkilöä.

MARKKINOINTIPÄÄLLIHKÖ / MYYNTIPÄÄLLIHKÖ

Vastaa elokuvan markkinoinnista. Voi ottaa yhteyttä esimerkiksi majoitusyrittäjiin mahdollisen yhteistyökuvion kehittämiseksi. Elokuvan markkinointi aloitetaan jo kuvausvaiheessa, jolloin toimittajat vierailevat kuvauksissa ja haastattelevat näyttelijöitä ja muuta työryhmää.

OHJAUSOSASTO

OHJAAJA

Elokuvan kokonaisuudesta taiteellisesti vastaava henkilö.

APULAISSOHJAAJA / 1ST AD – ASSISTANT DIRECTOR

Ohjaajan ja tuotantopäällikön välinen yhdyshenkilö. Vastaa kuvauspäivien aikataulutuksesta ja niissä pysymisestä. Suunnittelee päivien kulun ohjaajan toiveiden pohjalta. Kuvaustilanteessa antaa käskyt koko työryhmälle ja näyttelijöille. Päättää seuraavan päivän aloituskellonajan ja valmistelee call sheetin. Kuvauksissa vastaa siitä, että työryhmä tekee vaadittavat työtehtävät ripeästi. Huolehtii myös siitä, että kuvauspaikat ovat turvalliset toimia, sekä näyttelijöille että työryhmälle.

2. APULAISSOHJAAJA

Vastaa elokuvassa käytettävistä avustajista eli ekstranäyttelijöistä. Etsii ja koekuvaa avustajat. Sopii käytännön järjestelyt avustajien kanssa. Kuvaustilanteessa vastaa myös näyttelijöistä, jotta nämä ovat oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Toimii kuvauksissa myös apulaisohjaajan apulaisena. Voi olla muitakin tehtäviä, kuten call sheetin päivitys.

3. APULAISSOHJAAJA

Kansainvälisissä tuotannoissa käytettävä titteli. 3. apulaisohjaaja voi erikseen vastata jostain osasta näyttelijäkaartia, sekä ennen kuvauksia että niiden aikana. Kuvauksissa mahdollisesti myös ohjaajan henkilökohtainen assistentti.

ROOLITTAJA / CASTING

Elokuvan ennakkotuotantovaiheessa työskentelevä henkilö, joka etsii elokuvassa käytettävät näyttelijät. Koekuvaa rooleihin vaihtoehtoisia näyttelijöitä, joista ohjaaja päättää lopullisesti mukaan otettavat.

JÄRJESTYSOSASTO

HUVAUSPÄÄLLIHKÖ / LOCATION MANAGER / JÄRJESTÄJÄ

Etsii kuvauspaikkoja ja arvioi niiden sopivuutta elokuvaan. Tarjoaa ohjaajalle eri vaihtoehtoja kuvauspaikoista. Tekee sopimukset kuvauspaikan omistajan kanssa. Hoitaa kuvauspaikkaan liittyvät käytännön järjestelyt ja luvat. Kuvaustilanteessa vastaa kuvauspaikkaa koskevista järjestelyistä ja niiden toimivuudesta, kuten wc-, puvustus- ja maskeeraustiloista kuvauspaikan yhteydessä. Tietää kuvauspaikasta kaiken sekä toimii linkkinä kuvausryhmän ja kuvauspaikan omistajan välillä. Toisinaan kuvauspaikkojen etsimiseen voidaan käyttää erillistä location scoutia (ks. selitys).

LOCATION SCOUT

Etsii elokuvan kuvauspaikkoja. Ottaa lokaatiovaihtoehtoja valokuvia, joita tarjoaa ohjaajalle. Voi myös selvittää kuvauspaikkojen lupa-asioita.

JÄRJESTÄJÄN ASSISTENTTI

Etsii järjestäjän ohjeiden mukaan mahdollisia kuvauspaikkoja. Selvittää kuvauspaikkojen kuvauslupia ja hoitaa muita kuvauspaikkoihin liittyviä käytännön järjestelyjä järjestäjän alaisena. Voi vastata esimerkiksi liikenteen pysäyttämisestä.

HULJETUSVASTAAVA

Suunnittelee kuvauksissa käytettävän kuljetusvälineistön ajankäytön. Tekee kuljetussuunnitelman apulaisohjaajan antaman kuvausaikataulun mukaisesti niin, että näyttelijät ehtivät esimerkiksi maskeerattavaksi ajoissa.

RUNNER / AUTOHUSHI

Kuvauksissa juoksupoikana tai -tyttönä toimiva henkilö. Kuljettaa työryhmää, näyttelijöitä ja tavaroita tarpeen mukaan. Kuvaustilanteessa voi toimia joka paikan höylänä ja apulaisena.

KAMERAOSASTO

D.O.P (DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY) / KUVAAJA

Suunnittelee yhdessä ohjaajan kanssa kuinka elokuva kuvataan. Päättää kuvaustilanteesta yhdessä ohjaajan kanssa kuvien rajaamisesta ja näyttelijöiden sijoittamisesta kuva-alaan. Suomessa kuvaaja käyttää kameraa lähes poikkeuksetta itse. Ulkomaisissa tuotannoissa on erikseen kameraoperaattori, joka tekee varsinaisen kuvauksen kuvaajan ohjeiden mukaan.

1. KAMERA-ASSISTENTTI

Vastaa kameran toimivuudesta koko kuvausten ajan. Hakee ja palauttaa kamerakaluston ja tarkistaa sen toimivuuden.

2. KAMERA-ASSISTENTTI / LATAAJA

Avustaa 1. kamera-assistenttia tämän tehtävissä. Huolehtii kuvatusta materiaalista, sen merkitsemisestä oikein ja toimittamisesta eteenpäin kehitettäväksi. Nykypäivänä, kun suurin osa materiaalista kuvataan muistikorteille, 2. kamera-assistentti voi tehdä materiaalin siirtoja muistikortilta esim. tietokoneelle jo kuvausten aikana.

VIDEOASSISTENTTI

Hoitaa kuvauksissa kameran monitoroinnin, eli kameran kuvaaman materiaalin toistamisen, niin että esimerkiksi ohjaaja voi seurata mitä kuvaaja kuvaa. Tekee myös tarvittaessa muita kameraryhmän avustavia tehtäviä.

HUVAUSSIHTEERI

Pitää kirjaa kuvatusta materiaalista ja sen käyttökelpoisuudesta. Tarkoituksena on helpottaa leikkaajan työtä, jotta leikkausvaiheessa tarvittavat materiaalit löytyvät helposti ja vaivatta. Huolehtii kuvaustilanteesta myös elokuvan jatkuvuudesta eli esimerkiksi peräkkäisten kohtausten osalta näyttelijöiden oikeanlaisesta liikkumisesta kuva-alassa. Kuvaussihteeri ottaa kuvaustilanteesta kuvauspaikasta valokuvia, joiden avulla sama kuvauspaikka voidaan lavastaa myöhemmin täsmälleen samalla tavalla.

STILL-KUVAAJA

Otaa kuvaustilanteesta valokuvia, joita käytetään elokuvan markkinoinnissa.

VALO-OSASTO

VALAISIJA / GAFFER

Suunnittelee yhdessä kuvaajan ja ohjaajan kanssa, kuinka kuvattavat kohtaukset valaistaan. Kuvaustilanteesta antaa käskyt valoryhmälle kohtausten valaisusta. Vastaa kuvauksissa sähkönsaannista.

BEST BOY

Valaisijan oikea käsi. Toteuttaa valaisijan antamat käskyt kuvaustilanteesta.

VALOMIES

Toteuttaa valaisijan ja best boyn antamat käskyt valojen sijoittelusta kuvauspaikalla.

GRIP-OSASTO

KEY GRIP

Toimii kuvauksissa usean eri osaston työmiehenä. Valaisijan kanssa suunnittelee valojen kiinnityksen ja esimerkiksi kameraryhmän kanssa miettii kameraradan tai kraanan rakentamisen.

GRIP

Toteuttaa key gripin ohjeiden mukaan esimerkiksi kameraradan rakentamisen.

ÄÄNIOSTO

ÄÄNISUUNNITTELIJA

Suunnittelee yhdessä ohjaajan kanssa elokuvan äänimaailman. Toisinaan äänisuunnittelija voi tehdä elokuvan musiikin. Joskus äänisuunnittelija on mukana kuvauksissa.

ÄÄNITTÄJÄ

Äänittää äänisuunnittelijan ohjeiden mukaisesti elokuvassa tarvittavan äänen. Osa äänestä tallennetaan kuvaustilanteesta, osa äänitetään jälkikäteen.

PUOMITTAJA

Kuvaustilanteesta puomimikistä vastaava äänittäjä, tallentaa yleensä dialogin.

PUVUSTUSOSASTO

PUKUSUUNNITTELIJA

Suunnittelee elokuvassa käytettävät puvut. Hyväksyttää suunnitelmat ohjaajalla.

PUVUSTAJA

Toimii pukusuunnittelijan avustajana. Osallistuu usein pukusuunnittelijan puolesta kuvauksiin, joissa valvoo asujen käyttöä.

PUVUSTONHOITAJA

Huolehtii puvustuksesta kuvauksissa. Toimii puvustusosaston työnjohtajana ja vastaa asujen valmistumisesta ajallaan pukusuunnittelijan ohjeiden mukaan.

OMPELIJA

Toteuttaa pukusuunnittelijan ohjeiden mukaisesti elokuvassa tarvittavat puvut. Toisinaan pukuosastoon kuuluu myös kaavoittaja, joka tekee pukujen kaavat.

MASKEERAUS- / NAAMIOINTIOSASTO

MASKEERAUSSUUNNITTELIJA / NAAMIOINTISUUNNITTELIJA

Suunnittelee elokuvan näyttelijöiden maskeerauksen. Päättää, vaatiiko rooli esimerkiksi näyttelijän hiusten leikkaamista, värjäämistä tai kenties peruukin tekoa. Suunnittelee myös tarvittavat erikoismaskit, esimerkiksi haavat ja ruhjeet.

MASKEERAAJA

Maskeeraussuunnittelijan kanssa samoja suunnitteluvaiheen töitä voi tehdä myös maskeeraaja-nimikkeellä toimiva henkilö. Maskeeraaja vastaa maskeerauksen toteuttamisesta suunnitelmien mukaan. Erikoisefektejä ja esimerkiksi peruukkeja varten käytetään yleensä niihin erikoistunutta henkilöä sekä suunnitteluvaiheessa että kuvauksissa.

MASKEERAUSASSISTENTTI

Avustaa maskeeraajaa kuvauksissa. Joskus kuvauksissa tehdään niin, että assistentti tekee näyttelijöille pohjamaskeerauksen ja päämaskeeraaja toteuttaa maskin loppuun.

CATERING-OSASTO

CATERING-VASTAAVA

Vastaa kuvausten aikana syötävästä ruoasta ja sen tarjoilusta. Tekee ruokaostokset, lämpimän ruoan tilaukset, toisinaan myös valmistaa lämpimän ruoan itse. Kuvauksissa hoitaa ruokien esillepanon ja tarjoilun. Kuvauksissa saatetaan käyttää myös erillistä kokkia.

CATERING-ASSISTENTTI

Toimii catering-vastaavan apuna etukäteisvalmisteluissa ja kuvauksissa.

ERIKOISTEHOSTE- / SFX (SPECIAL EFFECTS) -OSASTO

ERIKOISTEHOSTEHOORDINAATTORI / SFX-HOORDINAATTORI

Suunnittelee kuinka kuvauksissa tehtävät fyysiset erikoistehosteet toteutetaan. Joskus erikoistehosteisiin kuten räjähdyskiin liittyy stunt-näyttelijöitä, jolloin tehosteet vaativat testaamista joko lokaatiossa tai erikseen siihen määrittelyssä paikassa. Tehosteita testataan, jotta ne saadaan toimimaan kuvauksissa turvallisesti ja toivotulla tavalla.

ERIKOISTEHOSTETEKNIKKO / SFX-TEKNIKKO

Tekee ja toteuttaa erikoisefektit kuvauksissa SFX-koordinaattorin ohjeistuksen mukaan.

LAVASTUSOSASTO

LAVASTAJA

Suunnittelee elokuvan visuaalisen ilmeen yhdessä ohjaajan kanssa eli suunnittelee elokuvan lavasteet. Piirtää tilojen pohjapiirustukset tai tekee tarvittavat pienoismallit. Valvoo lavasteiden rakentamista ja osallistuu niiden tekemiseen.

LAVASTERAHENTAJA / RAHENNUSMIES

Toteuttaa lavasteiden rakentamisen lavastajan ohjeiden mukaan.

REHVISITÖÖRI

Hankkii elokuvassa käytettävän irtorekvisiitan eli esineistön lavastajan taiteellisten ohjeiden mukaan. Tutkii ja etsii elokuvan maailmaan sopivat tavarat. Isommissa ja pidemmissä tuotannoissa voidaan käyttää erikseen hankkivaa rekvisitööriä ja kuvauksissa paikan päällä olevaa stand by -rekvisitööriä.

STUNT-OSASTO

STUNT-KOORDINAATTORI

Stunt-koordinaattori vastaa elokuvan vaarallisten kohtausten teknisestä toteutuksesta sekä niiden turvallisuudesta. Suunnittelee elokuvissa tehtävät stunt-kohtaukset. Stunt-koordinaattori vastaa siitä, että stunt-kohtauksia tekevät vain ammatti-ihmiset ja että kuvauspaikalle on järjestetty riittävät pelastus- ja ensiapuresurssit.

STUNT-ESIINTYJÄ

Tekee stunt-kohtauksia, jotka vaativat jonkin verran myös näyttelystä. Lisäksi käytetään stunt double -nimistä henkilöä, joka on näyttelijän henkilökohtainen stunt-mies tai -nainen, eli esiintyy vain tietyn näyttelijän puolesta stunt-kohtauksissa.

STUNT SAFETY

Stunt-ammattilainen, joka huolehtii stunteissa käytettävistä välineistä, tekee tarvittavat kiinnitykset ja on turvana stunt-henkilölle tämän tehdessä stunt-kohtausta.

KAMERAN EDESSÄ OLEVIA HENKILÖITÄ

NÄYTTELIJÄ

Esittää elokuvassa tietyn roolin.

PÄÄHENKILÖ

Elokuvan suurimmassa osassa oleva henkilö, joka on tarinan kannalta tärkein.

EKSTRA / AVUSTAJA

Isompien joukkokohtausten esiintyjät ovat ekstroja eli avustajia. Heillä ei välttämättä ole repliikkejä, mutta he tekevät olemassaolollaan ja toiminnallaan kohtauksesta uskottavamman. Toisinaan ekstraa voidaan käyttää kohtauksen kuvauksessa varsinaisen näyttelijän sijasta (body double), esimerkiksi jos näyttelijän kasvot eivät näy.

ELÄINTENHOULUTTAJA / ELÄINTENOHJAAJA

Ei itse ole kameran edessä, mutta kouluttaa kuvauksissa käytettäviä eläimiä. Opettaa eläimille etukäteen kuvassa vaadittavat asiat ja huolehtii, että eläimet toimivat halutulla tavalla, kun kamera käy.

JÄLKITUOTANTO

JÄLKITUOTANNOSTA VASTAAVA TUOTTAJA

Tuottaja, joka huolehtii, että elokuvan jälkituotanto sujuu aikataulussa. Vastaa jälkituotantoa koskevista sopimuksista, kuten filminkehityslaboratoriosta ja leikkaajan palkkaamisesta.

JÄLKITUOTANTOKOORDINAATTORI

Työskentelee jälkituotannosta vastaavan tuottajan apuna koordinoien elokuvan leikkaus- ja koostovaihetta. Joskus elokuvassa ei ole erikseen jälkituotantotuottajaa, vaan jälkituotantovaiheen aikatauluttamisesta vastaa jälkituotantokoordinaattori.

LEIKKAAJA / EDITOIJ

Leikkaa elokuvan kuvatusta materiaalista. Etsii kuvatusta materiaalista taiteellisesti toisiinsa sopivat kohtaukset ja järjestää ne toimivaksi kokonaisuudeksi. Työskentelee tiiviissä yhteistyössä ohjaajan kanssa.

VÄRIMÄÄRITTELIJÄ

Henkilö, joka työstää valmiin elokuvan kohtausten visuaalisen ilmeen halutulla tavalla. Joissakin kohtauksissa esimerkiksi sinisen värin käyttö tehostaa kohtauksen sanomaa, jolloin kuvaa käsitellään digitaalisesti sinisen sävyisellä korjauksella.

SÄVELTÄJÄ

Säveltää elokuvassa käytettävän musiikin.

GRAAFINEN SUUNNITTELIJA

Suunnittelee elokuvan alku- ja lopputekstit sekä mahdollisesti muuta tarvittavaa graafista materiaalia.

KUVAUKSISSA TOIMIMISESTA

Kuvaustilanteessa apulaisohjaaja antaa työryhmälle käskyt, joita noudatetaan. Kuvauksissa kommunikoidaan usein radiopuhelimien avulla. Seuraavassa tärkeimmät ohjeet kuvauspaikalla toimimiseen.

HÄYTETTÄVIÄ KÄSKYJÄ

HILJAISUUS / SILENCE, PLEASE

Apulaisohjaaja huutaa työryhmälle juuri ennen kuvauksen aloittamista ”hiljaisuus”, mikä tarkoittaa sitä, että kuva-alalla oleviin tavaroihin ja henkilöihin ei enää kosketa, vaan nyt valmistaudutaan kuvaamaan. Työryhmä on hiljaa hiljaisuus-käskystä kiitos-käskyyn; myös matkapuhelimet pidetään äänettömällä. Näin annetaan näyttelijöille ja muillekin työryhmän jäsenille täysi työrauha.

ÄÄNI / ROLL SOUND

Hiljaisuuden jälkeen apulaisohjaaja huutaa ”ääni”, johon äänittäjä vastaa ääninauhurin käynnistettyään ”käy”. Näiden yksinkertaisten kommentojen avulla tiedetään, että apulaisohjaaja on antanut luvan nauhoittaa ääntä ja ryhmä tietää kuvauksen kohta alkavan. Tätä kommentia ei käytetä, jos kuvauksissa ei tallenneta ääntä. Joihinkin kohtauksiin äänet voidaan tehdä kokonaan jälkikäteen.

KAMERA / ROLL CAMERA

Jos ääni-komentoa ei käytetä, siirrytään suoraan kamera-käskyyn. Apulaisohjaaja huutaa ”kamera”, johon kamera-assistentti vastaa kameran nauhoituksen käynnistettyään ”käy”. Komennon avulla tiedetään, että apulaisohjaaja on antanut luvan nauhoittaa / tallentaa kuvaa ja ryhmä tietää kuvauksen alkavan.

OLHAA HYVÄT / ACTION!

Kun apulaisohjaaja on valmistanut kuvaustilanteen teknisesti niin, että sekä ääniosasto että kameraosasto ovat kuitanneet omat käy-käskynsä, ohjaaja antaa käskyn näyttelijöille toimia. Toisinaan myös apulaisohjaaja antaa tämän käskyn; käytäntö vaihtelee eri tuotannoissa.

HIITOS / CUT

Ohjaaja kertoo näyttelijöille ja koko työryhmälle, että kyseinen kuva on saatu tehtyä. Hiljaisuus päättyy ja osastot ovat vapaat toimimaan ja työskentelemään seuraavan kuvan eteen. Yleensä ottaen apulaisohjaaja keskustele nopeasti kuvan ottamisen jälkeen ohjaajan kanssa tarvitaanko samasta kuvakulmasta toista kuvaa ja kertoo päätöksen pikapuoliin koko työryhmälle. Nopeatahtisessa kuvaustilanteessa edellisen kuvan ottamisen jälkeen uutta kuvaa saatetaan päästä ottamaan jopa muutamia kymmeniä sekunteja edellisen jälkeen. Kohtaus voidaan pistää poikki myös aikaisemmin, jos koetaan että jotain on vialla. Tällöin käytetään poikki-komentoa.

YLEISTÄ

- Jokaisen työryhmän jäsenen tulee huolehtia omalta osaltaan turvallisesta toiminnasta kuvauspaikalla.
- Kuvauksiin tullaan ajoissa ja täydessä toimintavalmiudessa. Kuvauksissa on ehdoton nollapromilletoleranssi.
- Annettuja ohjeita ja käskyjä tulee noudattaa tarkasti. Esim. toimitettaessa moottorikelkkoja tai ruokaa kuvauspaikalle, tulee ne viedä ennalta sovittuun paikkaan kuvauspaikalla tai sen läheisyydessä.
- Näyttelijöille varataan keskittymisrauha.
- Kaikki kuvauksissa mukana olevat henkilöt ovat näkemästään ja kuulemastaan vaitiolovelvollisia.
- Kuvauksissa ei saa ottaa valokuvia ilman lupaa.
- Hiljaisuus-käskyä tulee noudattaa; myös matkapuhelinten pitää olla äänettömällä.

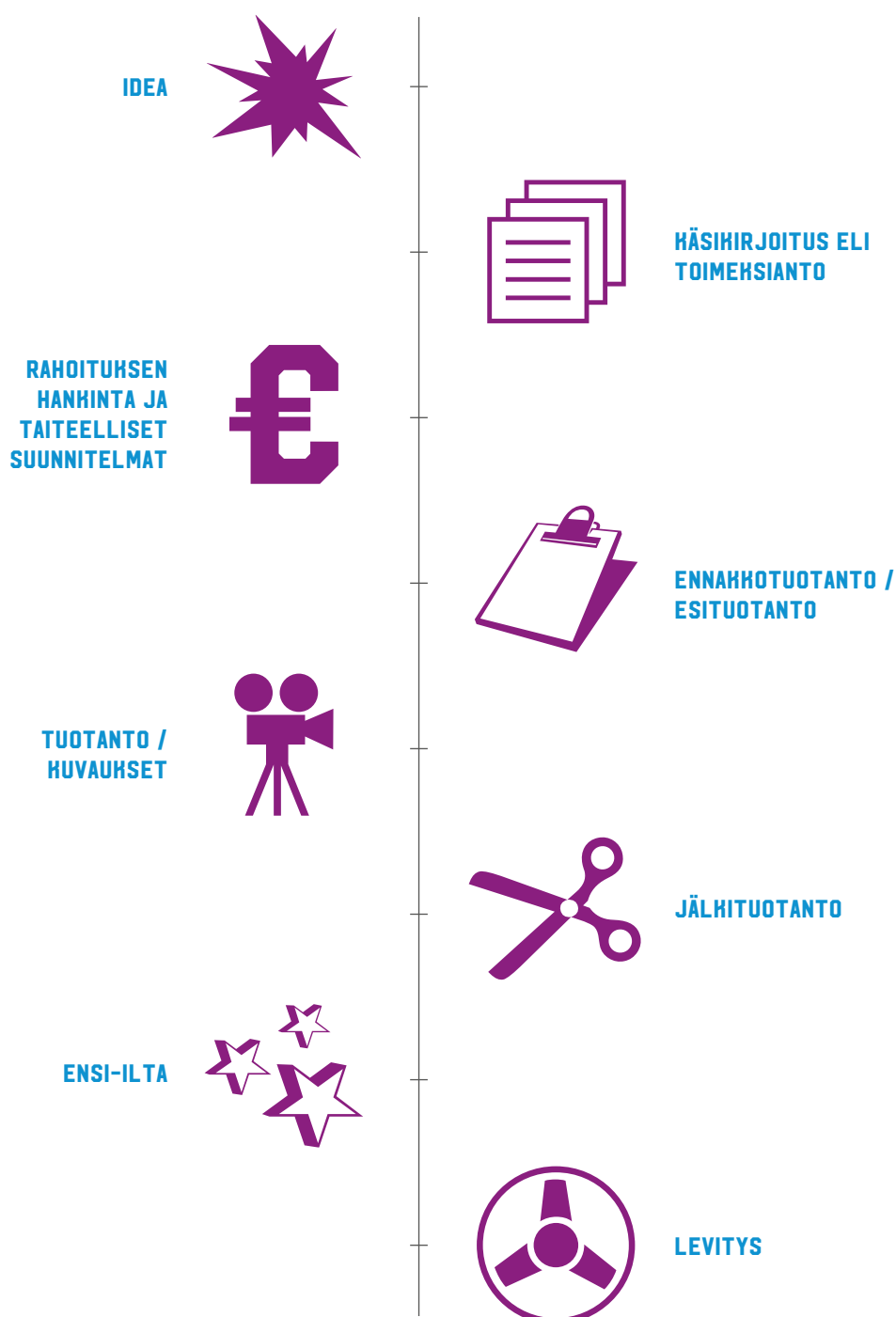
Kuva: Jani Kärppä | Lappikuva

ELOHUVAN TEHMISEN PERUSMETODI

ELOKUVAN TUOTANTOKAARI

Elokuvien tekeminen vie paljon aikaa, jopa vuosia. Seuraavassa on esitetty, mitä pitkän elokuvan tuotantoprosessin eri vaiheissa tapahtuu.

IDEA

Elokuvan idea voi lähteä uutisleikkeestä, kirjasta, kirjoittajan omasta kokemuksesta tai esimerkiksi hauska sattumuksesta. Ideointivaihe vaihtelee muutamista kuukausista jopa vuosiin. Idea voi tulla käsikirjoittajalta, ohjaajalta tai vaikkapa elokuvan tuottajalta.

HÄSIKIRJOITUS ELI TOIMEHSIANTO TAI OMA IDEA

Joko käsikirjoittajalähtöinen, esim. pohjautuu uutisjuttuun tai kirjaan, jonka pohjalta lähdetään kirjoittamaan käsikirjoitusta ja etsimään tuottajaa / tuotantoyhtiötä. Toisinaan tuottajalähtöinen, jolloin tuottaja tilaa valitsemastaan aiheesta käsikirjoituksen käsikirjoittajalta. Tässä vaiheessa tuotantoa mukana ovat yleensä vain tuottaja ja käsikirjoittaja.

RAHOITUKSEN HANKINTA JA TAITEELLISET SUUNNITELMAT

Tuottaja etsii ja neuvottelee elokuvalla rahoituksen. Suomessa tuottajan rahoituksen hankinta kohdistuu esimerkiksi eri yrityksiin, elokuvasäätiöön, tv-kanaviin ja toisinaan myös kansainvälisiin tuotantoyhtiöihin. Ohjaaja-kuvaaja parivaljakko muodostetaan viimeistään tässä vaiheessa. Tämän jälkeen suunnitteluprosessiin otetaan mukaan lavastaja, äänisuunnittelija, valaisija, pukusuunnittelija, maskeeraussuunnittelija ja muut taiteellisesti vastuussa olevat työryhmän jäsenet. Tämä porukka alkaa tehdä suunnitelmiaan kukin omalta osaltaan. Kuvausjärjestäjä lähtee etsimään alustavia kuvauspaikkoja ja kuvaa vaihtoehtoja ohjaajalle. Lavastaja piirtää pohjapiirroksia kuvauspaikoista. Casting / roolittaja alkaa etsimään vaihtoehtoja eri roolien näyttelijöiksi.

ENNAKKOTUOTANTO / ESITUOTANTO

Tuotantovaihe, jossa elokuvan suunnittelu polkaistaan toden teolla käyntiin. Tehdään kalustovaraukset, kootaan työryhmä ja näyttelijät, varataan kuvauspaikat, matkat, kuljetukset, autot, hankitaan eri osastoittain tarvittavat välineet, kuten lavasteet ja hoidetaan kaikki käytännön järjestelyt kuvauksia varten. Tuotantopäällikkö johtaa tuotannonkulkua. Taiteellisia suunnitelmia tarkennetaan, materiaaleja hankitaan, elokuvan puvustus ja lavastus valmistetaan. Tehdään kaikki mahdollinen ennakotyö kuvauksia ajatellen, jotta kuvausvaiheessa työ sujuu aikataulujen mukaan.

TUOTANTO / KUVAUHSET

Ajanjakso, jolloinokuva kuvataan. Suomalaisen elokuvan kuvaukset kestävät yleensä noin pari kuukautta, ulkomaisissa tuotannoissa usein huomattavasti pidempään, jopa vuoden.

JÄLHITUOTANTO

Vaihe, jolloin kuvauksissa tallennettu ääni- ja kuvamateriaali työstetään valmiiksi elokuvaksi. Elokuvan kuva ja ääni leikataan. Tehdään elokuvan erikoistehosteet kuvaan ja ääneen. Varsinaisen elokuvan lisäksi leikataan niin kutsutut teaser ja trailer, joiden tarkoitus on markkinoida elokuvaa.

ENSI-ILTA

Hetki, jolloin valmisokuva saa ensimmäiset katsojansa. Ensimmäinen virallinen esityskerta.

LEVITYS

Suomessa tehdään elokuvia niin elokuvateatteri- kuin tv-levitykseen. Yleensä elokuvateatterilevityksessä olleet elokuvat esitetään jossain vaiheessa myös televisiossa.

ERITYISTARPEET MAJOITUSPALVELU- YRITYKSILLE

Elokuvatuotantojen nopeatahtisuus ja pikaiset muutokset tuovat kuvauspäivien aikatauluttamiseen omat haasteensa. Työpäivien tiukkatahtiset aikataulut ovat vain yksi elokuvamaailman ominaispiirteistä. Seuraavassa tarkempaa listausta elokuva-alan tarpeista majoituspalveluiden yrityksille. Mukana on muutamia tarkentavia vinkkejä ulkomaisia tuotantoja varten. Muistathan tehdä kaikki sopimukset kirjallisena ja sopia, milloin ennakkoon tehtävistä töistä voi alkaa laskuttaa.

- Mieti, miten seuraavien kohtien asiat pitävät paikkansa omassa yrityksessäsi.
- Ovatko luetellut asiat jo hoidossa yrityksessäsi?
- Mitä asioita yrityksessäsi pitää vielä kehittää?

TILATARPEET

- Pitkässä tuotannossa työryhmä arvostaa yhden hengen huoneita ja omaa rauhaa pitkien kuvauspäivien jälkeen.
- Lyhyessä tuotannossa työryhmää voidaan majoittaa myös kahden hengen huoneisiin. Näyttelijät, ohjaaja ja kuvaaja majoitetaan yleisesti kuitenkin aina yhden hengen huoneisiin.
- Kotimaisissa tuotannoissa käytetään usein mökkimajoitusta, jolloin jokainen saa oman makuuhuoneen ja muut sosiaalilat jaetaan.
- Tarjouspyyntövaiheessa on hyvä tarjota eritasoista ja eri hintaluokissa olevaa majoitusta tuotantotyyppistä riippuen.
- Jonkinasteinen keittonurkkaus ainakin pidemmissä tuotannoissa on tarpeen. Myös kuivauskaappi ja sauna tuovat viihtyisyyttä työntekoon pitkän ja rankan ulko-kuvauspäivän jälkeen. Toki majoituksen taso määräytyy tuotannon budjetin mukaan.
- Majoitustilassa tai sen läheisyydessä tulisi olla mahdollisuus pestä ja kuivattaa pyykkiä, mahdollisesti myös kuivausrumpu.
- Kuvauksiin saatetaan lähteä keskellä yötä tai palata aamuvarhain, joten olisi tärkeää, että työryhmä saataisiin majoitettua mahdollisimman lähelle toisiaan. Huoneet olisi hyvä sijoittaa hotelliin siten, että työryhmän kulkemisesta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa hotellin muille asukkaille. Ja toisin päin: muiden asukkaiden äänet eivät häiritse tuotantoryhmän unia yökuvausten jälkeen keskellä päivää.
- Työryhmän eri osastojen aloitus- ja lopetusajat saattavat vaihdella välillä reilustikin. Olisi tärkeää, että tuotantoyhtiö pääsisi vaikuttamaan majoitettavien henkilöiden huonejakoon, jolloin samaan aikaan kulkevat ihmiset voidaan laittaa samaan majoitukseen.
- Kamera- ja ääniryhmä tarvitsee lämpimän ja luki-tun sisätilan tavaroidensa säilyttämiseen. Tilaan pitää päästä kuljettamaan tavaraa helposti autoilta.
- Teknisten osastojen kuten valo-, ääni- ja kameraryhmien henkilöt olisi hyvä majoittaa niin, että heillä on esteetön kulku omien tavaroidensa säilytystiloihin muualla majoitustiloissa.
- Puvustaja tarvitsee tuotannon koosta riippuen suhteellisen kookkaan tilan vaatevaraston säilyttämiseen, mielellään niin, että tilan yhteydessä olisi pääsy pesu-

koneille ja kuivaustilaan. Nämä tilat pitäisi olla myös lukkojen takana.

- Maskeeraaja tarvitsee majoituksen yhteydestä myös oman työskentelytilansa. Tilan vaatimuksina on peili, tuoli, pöytä, hyvä valaistus, sähkönsaantimahdollisuus, vesipiste ja lämpö.
- Tarpeen vaatiessa myös lavastus- ja rekvisiittaosasto saattavat tarvita erillistä varastotilaa tavaroilleen. Vaatimuksina on sähkönsaanti ja lukollinen tila.
- Majoitusliikkeen yhteydessä on usein tarvetta tuotantotoimistolle, jossa kuvausten paperiasioita voidaan hoitaa muita häiritsemättä. Tilaan tarvitaan sähköt ja sen pitää olla lukittava. Tiloissa tarvitaan langatonta nettiyhteyttä, kopiokonetta ja skanneria. Laitteet voidaan tuoda mukana myös tuotantoyhtiön puolesta.
- Erillisenä tilana olisi hyvä olla käytössä katseluhuone, jossa päivittäin kuvattua materiaalia voidaan käydä läpi. Tilan vaatimuksina ovat HD-tasoinen videotykki ja dvd-soitin sekä nopea laajakaista isojen tiedostomäärien siirtämistä varten. Nykyisin suuri osa tuotannoista kuvataan digitaalisesti kameralla, joka tallentaa materiaalin irtokovalevyille. Pitkässä elokuvatuotannossa materiaalia siirretään verkon yli värimääriteltyyn ja leikattavaksi jo kuvausten aikana. Samalla materiaalista tehdään varmuuskopiot.
- Pitkissä tuotannoissa tarvetta voi olla erilliselle editointihuoneelle, jossa käsitellään lähes reaaliaikaisesti kuvattua materiaalia. Laitteistot hankkii tuotantoryhmä.

HENKILÖT

- Suomalaisissa elokuvatuotannoissa tuotantoryhmän koko on 30 - 50 henkilöä. Mainostuotannoissa ja pienemmissä tv-tuotannoissa työryhmä voi olla vain kymmenkunta henkilöä. Pitkien elokuvien isot joukko-kohtaukset saattavat olla useiden satojen henkilöiden massatapahtuma.
- Koska kuvausaikataulut usein muuttuvat, majoittujien tarkka lukumäärä vahvistuu yleensä vasta paria päivää ennen majoitukseen saapumista. Huonejakoon ja kokonaistilaukseen tarvitaan siis joustavuutta. Majoituspalveluissa yleisesti käytössä olevia majoitus- ja peruutusetoja joudutaan käyttämään soveltuvin osin elokuvatuotannoissa.
- Majoituksessa olevista näyttelijöistä ja muista elokuva-tuotannon osatekijöistä on ehdoton vaitiolovelvollisuus.

- Majoitusliikkeessä on hyvä olla yksi nimetty yhteyshenkilö, jonka saa aina kiinni, ja tarpeen tullen tälle varahenkilö. Jos käytössä on alihankkijoita (esim. huoltopalveluissa), on varmistettava selkeä ja toimiva tiedonkulku myös alihankkijoiden suuntaan.
- Huomioitahan, että kaikki kulut pitää hyväksyttää etukäteen sovitun tuotannon edustajan kanssa ennen niiden syntymistä. Esimerkiksi mahdollisesta hälytysvalmiudessa olevasta työntekijästä ei voi laskuttaa, jos siitä ei ole erikseen sovittu.

AIKATAULUT

- Joustavuutta sisään- ja uloskirjautumisissa. Työryhmän eri osat työskentelevät eri aikataululla ja siksi saapuvat majoitukseen ja poistuvat majoituksesta eri aikoina.
- Samalla kun ryhmä saapuu paikalle, olisi hyvä tiedottaa alueella olevista muista palveluista. Esimerkiksi kaupoista, ravintoloista ja muista vapaa-aikaan liittyvistä palveluista sekä mahdollisista meneillään olevista tapahtumista tms.
- Nopeallakin tahdilla muuttuvien aikataulujen takia tuotantoryhmällä pitää olla pääsy majoitus- ja muihin tuotannon käytössä oleviin tiloihin kellon ympäri.
- Muuttuvien aikataulujen takia myös ravintolapalvelut ja esimerkiksi saunaosastojen käyttö olisi hyvä saada joustavaksi. Kuvausryhmä voi esimerkiksi tarvita lämmintä ruokaa keskiyöllä kuvausten päätyttyä.

MUUT PALVELUT

- Erillisistä lähettipalveluista tai esim. taksipalveluista tarvitaan tieto jo varausvaiheessa. Kuvausten aikana saattaa tulla äkillinen tarve jonkin henkilön tai teknisen laitteen pikaiselle kuljetukselle, jolloin nopeat ja valmiit kontaktit paikallisiin yrittäjiin helpottavat tilanteessa toimimista.
- Elokvatuotannon budjetti koostuu useista pikkupalasista, joten majoituspalveluiden tarjousten tulisi olla selkeitä ja kattavia.
- Vaikka tuotanto kysyy majoitusliikkeestä vain majoitusta, majoitusliike voi tarjota tarjouksessaan esimerkiksi erillisen hinnoittelun mukaan ravintola- ja cateringpalveluita tai vaikkapa saunan käyttöä.
- Jos kuvaustilanteessa muutetaan suunnitelmia, kaikki

lisäkulut tulee hyväksyttää tuotantoyhtiön edustajalla. Kuluja on seurattava kuvausten aikana koko ajan.

- Tuotannoissa on käytössä paljon autoja. Talvikuvauksissa osa autoista pitää saada lämpimään tilaan säilytykseen. Osa autoista pitää saada säilytykseen lukkojen taakse, koska autoissa kuljetetaan arvokasta tekniikkaa. Autojen on oltava valmiita käytettäväksi milloin vain, joten sähköpistokepaikat ovat tarpeen, jos autoja ei saada säilytykseen sisätiloihin.
- Toimivat internetyhteydet ovat välttämättömiä niin töiden tekemisen kuin yleisen viihtyvyyden kannalta.
- Majoituskulut olisi hyvä saada laskutettavaksi suoraan tuotantoyhtiöltä.
- Tuotantopäällikkö / linjatuottaja tarvitsee majoittumisen aikana reaaliaikaista tietoa kulujen kertymisestä budjettia varten.
- Majoitustarpeita voi olla jo ennen varsinaista kuvausjaksoa, kun järjestäjä, ohjaaja, tuottaja ja kuvaaja käyvät tutustumassa kuvauspaikkaan. Nämä kulut olisi hyvä saada saman kustannuspaketin alle.

ULKOMAISTEN TUOTANTOJEN ERITYISTARPEET

- Ulkomaisissa tuotannoissa pitkän elokuvan tuotantoryhmä on suuruusluokaltaan noin 80 - 140 henkilöä, poikkeustapauksissa jopa useita satoja. Mainostuotannoissa määrä voi olla noin 20 hengen luokkaa.
- Ulkomaisten tuotantojen kohdalla majoitusliikkeen henkilökunnalla on oltava hyvä englanninkielen taito.
- Majoituspaikoissa tarvitaan huonepalvelua ja pesulapalvelut. Myös tervehdysteksti huoneeseen on osa hyvää palvelua.
- Ulkomaisissa tuotannoissa eritoten majoituksen laatuun on tarvetta panostaa. Tarvetta saattaa olla joka päivä tehtävälle huonesiivoukselle ja huonepalvelulle.

AVAINASIAT

- Huonejakoihin vaikuttaminen ja lisätilatarpeet
- Selkeä ja reaaliaikainen kuluseuranta
- Joustavuus järjestelyissä
- Kielitaitoinen henkilökunta

VINKKEJÄ PUHELINNEUVOTTELUUN

MUISTIINPANOJA

Seuraavassa muistilista käsiteltävistä asioista yrittäjälle, kun tuotantoyhtiön edustaja soittaa ja kertoo mieltävänsä elokuva-tuotannon tekemistä Lapissa.

Ennakkotuotannon aikana tuotantotoimiston väki (linjatuottaja, tuotantopäällikkö, tuotantoassistentti, tuotantokoordinaattori) ottaa yhteyttä eri majoitusyrittäjiin pyytääkseen tarjousta kuvausryhmälle kuvausten ajaksi. Seuraavassa muutamia asioita, joita yrittäjän on hyvä muistaa käydä läpi puhelinkeskustelun aikana. Muistathan tehdä asioista kirjallisen tarjouksen.

- ☐ Milloin kuvaukset ovat; millainen ajanjakso; millainen majoitustarve?
- ☐ Kuinka iso työryhmä on kyseessä?
- ☐ Kuinka moni tarvitsee yhden hengen huoneen?
- ☐ Kuinka monta kahden hengen huonetta?
- ☐ Mitä erikoisuuksia, kuten sauna, huoneissa tulisi olla?
- ☐ Millaiset tulevat olemaan kuvausaikataulut, onko yö- vai päiväkuvauksia? Tarvitaanko aamupalaa / yöpurtavaa?
- ☐ Jo puhelinkeskustelun yhteydessä kannattaa mainita, jos esimerkiksi hotellihenkilökunnassa on opastaitoisia porukkaa tai hotellissa on tarjolla pesulapalveluita.
- ☐ Onko tarvetta erilliselle puvustus-, maskeeraus- tai kameran / äänikaluston huoltotilalle?
- ☐ Tarvitaanko pesukonetta ja kuivaustilaa?
- ☐ Tarvitaanko erillistä tuotantotoimistotilaa ja sinne laitteistoa?
- ☐ Kuinka paljon kuvausryhmällä on autoja? Onko toiveita niiden pysäköinnin tai säilytyksen suhteen?
- ☐ Tuleeko majoittumisia ennen varsinaista kuvausjakson alkua?
- ☐ Mainitse onko majoitushinnoissa eroja eri kuvausjaksojen välillä. Kannattaa myös kertoa, jos majoitushinta tippuu oleellisesti halvemmaksi vaikka vain muuttaman päivän / viikon kuvausjakson siirtämisellä.

ERITYISTARPEET OHJELMAPALVELU- YRITYKSILLE

Seuraavassa tarkempaa listausta elokuva-alan tarpeista ohjelmapalveluyrittäjille. Ohjelmapalveluiden osalta tuotantoyhtiö odottaa luotettavaa ja selkeää toimintaa. Jos kuvauspäiväksi tilataan 10 moottorikelkkaa kuljettamaan työryhmää, on kelkkojen oltava toimintakuntoisia ja oikeassa paikassa ajoissa kuvauspäivän aamuna. Muistathan tehdä kaikki sopimukset kirjallisena. Sovi, minkä tyyppisistä töistä on kyse, ja milloin ennakkoon tehtävistä töistä voi alkaa laskuttaa. Ulkomaisten tuotantojen osalta mukana muutamia tarkentavia vinkkejä.

- Mieti, miten seuraavien kohtien asiat pitävät paikkansa omassa yrityksessäsi.
- Ovatko luetellut asiat jo hoidossa yrityksessäsi?
- Mitä asioita yrityksessäsi pitää vielä kehittää?

HENKILÖT

- Ohjelmapalveluyrityksessä on hyvä olla yksi nimetty yhteyshenkilö, jonka saa aina kiinni sekä tarpeen tullen varahenkilö.
- Kuvauksissa voi olla mukana vain sinne tilattu henkilökunta. Tuotantoyhtiön täytyy tietää etukäteen esimerkiksi kuinka monta henkilöä nosturin käyttämiseen kuvauksissa tarvitaan. Määrät tarvitaan turvallisuuden, yleisen informaation ja muun muassa ruokailujen takia.
- Tiedonkulun on toimittava alihankkijayritykseltä toiselle. Vastuu toimittaa tuotantoyhtiöltä saatu informaatio eteenpäin tarvittaville osapuolille on sillä yrityksellä, jolle tilaus tehdään. Tee sopimukset aina kirjallisena.

AIKATAULUT

- Aikataulujen nopea muuttuminen vaikuttaa myös ohjelmapalveluyritysten toimintaan. Tuotantoyhtiön on hyvä tietää vuokrattavien laitteiden ja kalustojen saatavuuksista kuvausajan jälkeen, esimerkiksi onko tavara varattu heti tuotannon vuokra-ajan jälkeen jonnekin muualle.
- Aikatauluissa pysyminen on ensiarvoisen tärkeää. Henkilöiden, jotka tulevat kuvauksiin ohjelmapalvelupuolelta on välttämätön osata lukea call sheetiä. Tavaroiden tai palveluiden pitää olla ajallaan, mielellään jopa hieman etuajassa paikalla. Noudata tuotantopäällikön tai järjestäjän kanssa sopimaasi aikataulua.
- Kalustoa tms. kuvauspaikalle toimitettaessa on varmistuttava siitä, etteivät kuvaukset häiriinny.
- Muista ilmoittaa pienistäkin aikataulu- tai kalustomuutoksista tuotantoyhtiön edustajalle (järjestäjälle tai tuotantopäällikölle). Pahimmassa tapauksessa pienet aikataulun muutokset saattavat venyttää kuvauspäivää, joka aiheuttaa lisäkuluja. Muutkin aikataulut voivat muutosten takia venyä.

ELÄIMET

- Muista kertoa tuotantoyhtiön edustajalle miten eläimet kuljetetaan tarhoilta tai maatiloilta kuvauspaikalle ja mitkä ovat kustannukset sekä aikatauluvaatimukset.
- Tee kuvausryhmän edustajalle selväksi, millaisia sääntöjä eläinten kanssa työskentelyyn liittyy.

- Varmista, että yhteyshenkilösi kuvausryhmästä on tietoinen, mitä eläimet tarvitsevat kuvauspaikalla.
- Tiedota tuotannon edustajaa siitä, kuinka kauan eläinten kanssa voi työskennellä päivässä ilman lepoa.
- Selvennä etukäteen, kuinka paljon kuvauksissa tarvittavan tehtävän kouluttamiseen menee aikaa ja mitä se vaatii sekä miten kustannukset syntyvät koulutuksen osalta.

MUUT TARPEET

- Kannattaa huomioida, syntyykö jokaisesta hälytysvalmiudessa tehdystä keikasta yritykselle lisäkuluja. Tuleeko tästä hälytysvalmiudesta tuotannolle jotain lisäkuluja? Kaikista kuluista pitää sopia ennakkoon tuotannon edustajan kanssa.
- Esimerkiksi moottorikelkkoja vuokrattaessa kelkkojen laadusta täytyy olla varma. Kuvauksiin kannattaa tarjota vain rankkaan työkäyttöön soveltuvia kelkkoja, ei ainoastaan turistikäytössä olevia kevyempiä ajoneuvoja.
- Varmista siis mihin käyttöön vuokrattua tavaraa ollaan käyttämässä ja mikä on laitteiden tarvittava suorituskky. Kelkan rikkoutumisen varalta täytyy voida tarjota toinen vastaavanlainen kelkka välittömästi.
- Kelkkojen ja muiden ajoneuvojen vuokrauksen yhteydessä on turvallisuuden vuoksi hyvä varmistaa, että kelkkoja haltuunsa saavat osaavat niitä myös käyttää. Opastusta kannattaa tarjota.
- Kun tuotantoyhtiö pyytää tarjousta ohjelmapalveluyritykseltä, yrityksen olisi hyvä esittää mahdollisimman tarkka listaus tarjolla olevista vuokratavaroista ja palveluista.
- Alkuperäisen tilauksen lisäksi muitakin tarpeita saatetaan ilmetä. Tuo esille, mikäli yritykseltäsi löytyy esimerkiksi seuraavanlaisia laitteita tai tavaroita: moottorikelkka, mönkijä, moottorikelkan reki, ahkio, aurauskalusto, nelivetomaasturi, lumitykki, lumikengät, lumikissa, vene, helikopteri, autotallit, rakennusmateriaalit, korjaustarpeet, generaattori, satelliittipuhelin, telta, lämmitin, sukellusvälineitä, olemassa oleva rekvisiitta tai lavastus ja jäänneistomateriaalit. Kannattaa mainita myös jos yrityksesi tekee räjäytyksiä tai ilmakuvauskuja.
- Lisäksi saatetaan tarvita seuraavien työnkuvien edustajia: vartijoita, kantajia, puuseppiä, rakentajia, autokuskeja (myös bussi-, mönkijä- ja moottorikelkkakuskit), eräoppaita.

- Jos kuvaustilanteessa muutetaan suunnitelmia, kaikki lisäkulut tulee hyväksyttävä tuotantoyhtiön edustajalla. Kulujen seuraamista täytyy tehdä koko kuvausten ajan.
- Kannattaa mainita, mikäli yrityksesi omistaa toimintakuntoisia radiopuhelimia. Kommunikointi kuvauksissa tapahtuu radiopuhelinten välityksellä ja yleensä niitä tarvitaan kymmeniä.
- Ohjelmapalveluyrityksestä tuotannolle nimetyn yhteishenkilön olisi hyvä olla perillä myös yrityksen muiden tuotteiden saatavuudesta. Esimerkiksi kelkka- vuokrausten kohdalla henkilön, joka toimittaa kelkat tuotannolle olisi hyvä tietää lisäkelkkojen saatavuudesta, miten lisäkelkat vaikuttavat hintaan, mistä kelkat saa kesken päivän ja mihin ne pitää palauttaa.
- Kuvauksissa voi tulla välillä äkkitarpeitakin, esimerkiksi lisäkalustolle. Vaikka aamulla näyttää, että kuvauspaikalle päästään muutamalla moottorikelkalla, päivän lähdettyä käyntiin saattaakin olla, että tarvitaan vielä yksi kelkka lisäkuljetuksiin. Mahdollisten lisäpalveluiden hinnat on hyvä sopia etukäteen.
- Tarjousten selkeys ja kulujen seuranta tuotannon aikana on tärkeää.
- Koko tuotannon kulusta on ehdoton vaitiolovelvollisuus.

ULKOMAISTEN TUOTANTOJEN ERITYISTARPEET

- Ulkomaisissa tuotannoissa pitkän elokuvan tuotantoryhmä on suuruusluokaltaan noin 80 - 140 henkilöä, poikkeustapauksissa jopa useita satoja.
- Mainostuotannoissa määrä voi olla noin 20 hengen luokkaa.
- Kielitaitoinen henkilökunta on ensiarvoisen tärkeä asioiden sujuvuuden kannalta.
- Paikallistuntemusta kannattaa mainostaa.

AVAINASIAT

- Aikatauluissa pysyminen
- Kuluhyväksytykset tulee tehdä etukäteen
- Turvallisuus omassa toiminnassa
- Joustavuus muuttuvien aikataulujen ja päätösten suhteen

VINKKEJÄ PUHELINNEUVOTTELUUN

MUISTIINPANOJA

Seuraavassa muistilista käsiteltävistä asioista yrittäjälle, kun tuotantoyhtiön edustaja soittaa ja kertoo mieltävänsä elokuva-tuotannon tekemistä Lapissa.

Ennakkotuotannon aikana tuotantotoimiston väki (linjatuottaja, tuotantopäällikkö, tuotantoassistentti, tuotantokoordinaattori) ottaa yhteyttä eri ohjelmapalveluyrittäjiin pyytääkseen tarjousta esimerkiksi moottorikelkkojen vuokrasta kuvausten ajaksi. Seuraavassa muutamia asioita, joita yrittäjän on hyvä muistaa käydä läpi puhelinkeskustelun aikana. Muistathan tehdä kirjallisen tarjouksen puhelimesta läpi käymistäsi asioista.

- ☐ Kuinka monta kelkkaa ja millaisia kelkkoja tms. tarvitaan?
- ☐ Kuinka pitkäksi aikaa? Onko mahdollista, että myöhemmin ilmenee tarvetta lisäkalustolle, esimerkiksi tarvitaanko kelkkoihin rekiä tms.?
- ☐ Onko mahdollista, että kuvausaikatauluihin tulee muutoksia, ja kelkkoja tarvitaan varalle muinakin päivinä?
- ☐ Kannattaa mainita, mikäli yrityksessä on vaikkapa moottorikelkkaoppaita, jotka ovat aiemminkin olleet kuvauksissa mukana. Voi olla, että autokuskeille on tarvetta, jolloin paikallinen, kelkat tunteva opas on hyvä lisä kuvausryhmän apuna.
- ☐ Onko tarvetta kelkkakuljetuksille tai muulle kuljetuskalustolle? Jos sinulla on kontakteja muihin paikallisiin yrittäjiin, joilla on esimerkiksi nostureita, voi olla että kuvausporukka tarvitsisi juuri niitä.
- ☐ Jos mukana on eläimiä, mitkä ovat niille osoitetut erityistoiveet ja tarpeet?

ERITYISTARPEET CATERING-PALVELU- YRITYKSILLE

Catering-palvelut ovat hyvän elokuvatuotannon sydän. Catering-henkilö on aamuisin ensimmäinen, joka tapaa työryhmän jäsenet ja saa heidät parhaimmassa tapauksessa hyvälle tuulelle koko kuvauspäivän ajaksi. Elokuva-catering ei tarkoita ainoastaan lämpimän ruoan valmistamista ja tarjoilua, vaan koko työryhmän päivittäisen muonituksen organisointia ja toteutusta. Catering-henkilön tärkeitä ominaisuuksia ovat oma-aloitteisuus, budjetointitaito, paineensietokyky ja palveluhenkisyys. Call sheetin lukutaito on tärkeää. Myös catering-henkilöllä on vai tiolovelvollisuus kaikista elokuvatuotantoon liittyvistä asioista. Muistathan tehdä kaikki sopimukset kirjallisena ja sopia milloin ennakkoon tehtävistä töistä voi alkaa laskuttaa. Ulkomaisten tuotantojen osalta on mukana muutamia tarkentavia vinkkejä.

- Mieti, miten seuraavien kohtien asiat pitävät paikkansa omassa yrityksessäsi.
- Ovatko luetellut asiat jo hoidossa yrityksessäsi?
- Mitä asioita yrityksessäsi pitää vielä kehittää?

HENKILÖT

- Ruokailijoiden lukumäärä voi vaihdella eri kuvauspäivinä. Toisinaan syöjiä tulee lisää aivan viime tipassa.
- Catering-henkilöitä on yleisesti ottaen hyvä olla yksi henkilö 40 - 50 työryhmän jäsentä kohden. Lopullinen henkilömäärä ratkeaa kuitenkin vasta, kun tiedetään millaiset kuvaukset ovat kyseessä.

AIKATAULUT

- Aamiais- ja lounasajat ovat joustavia. Ruokien tulee olla esillä puolta tuntia ennen call sheetiin merkittyä kellon-aikaa. Lounas syödään yleensä puolessa tunnissa, mutta ruokien tulee olla tarjolla vielä puoli tuntia call sheetiin merkityn kellonajan jälkeen, yhteensä 90 min.
- Työryhmä syö aamupalan ennen call timea; sovi apulaisohjaajan kanssa tarkka kellonaika, jolloin aamiaisen pitää olla tarjolla.

JÄRJESTELYISTÄ

- Lämmin ruoka tulee valita tarjottavan kuvauspaikan mukaan, veitsellä ja haarukalla syötävää pihviateriaa ei voi valita sellaisen päivän kuvauksiin, jolloin ruoka tarjoillaan seisten syötäväksi.
- Ruokien tarjoilutila pitää selvittää etukäteen. Joskus voi olla mahdollista ruokailla kuvauspaikan yhteydessä, toisinaan tarvitaan teltta, tiipii tms. Ruokailupaikalle tarvitaan pöydät ja tuolit.
- Etukäteen on selvitettävä kuinka monessa paikassa kuvauksissa pitää tarjoilla välipalaa. Onko tarvetta koko päivän kestäväälle välipalapöydälle puku- ja maskibussissa ja kameran vieressä tai erilliselle ruokapisteelle avustajia varten, erillään työryhmästä?
- Veden- ja kahvinkeittomahdollisuus; täytyy etukäteen selvittää onko kuvauspaikalla saatavilla sähköä vai pitääkö hankkia esimerkiksi generaattori.

MUUT PALVELUT

- Tärkein ominaisuus ruoalle on se, että sitä pitää olla riittävästi ja sen pitää olla tarpeeksi ravitsevaa. Suurin osa kuvausryhmän jäsenistä on isokokoisia miehiä, jotka tekevät fyysisistä töitä. Ulkona kylmässä tehtävissä kuvauksissa ei jaksa työskennellä pelkällä keittolou-

naalla. Ruoka ja kahvi eivät saa loppua kuvaustilanteessa kesken.

- Cateringin tarjousta suunniteltaessa on tärkeää muistaa, että kyseessä ei ole elämyksiä hakeva turistiryhmä, vaan ravitsevaa ja kustannustehokasta ruokatarjoilua etsivä tuottaja. Tuottajalta on kuitenkin hyvä tarkistaa jo tarjousta tehdessä, minkätasoisista ruokatarjoiluista hän on suunnitellut. Catering-budjetit voivat vaihdella huomattavasti eri tuotantotyyppien välillä.
- Jos kuvaustilanteessa muutetaan suunnitelmia, kaikki lisäkulut tulee hyväksyttäväksi tuotantoyhtiön edustajalla. Kulujen seuraamista täytyy tehdä koko kuvausten ajan.
- Erityisolosuhteet, kuten talvipakkanen, täytyy ottaa huomioon ruoan lämpimänä pitämiseksi ja juomaveden pysymiseksi sulana. Toisinaan on huomioitava pitkät kuljetusmatkat, jolloin ruoat tulee pakata helposti siirrettävään muotoon.
- Kuumia ja kylmiä juomia pitää pystyä tarjoilemaan pitkiäkin aikoja, joten varaa käyttöösi tarpeeksi termospulloja.
- Jätehuollon tulee olla asianmukaisesti hoidossa.
- Cateringissa pidetään usein pientä ensiapulaukkuja, jossa on perustarvikkeet ensiapuun sekä nuha- ja särky-lääkkeitä.
- Catering-henkilön on helpoin tehdä täydennyksiä päivän aikana, kun hänellä on käytössään farmari- tai pakkettiauto.
- Catering-henkilön toimiminen kuvauksissa tulee olla hiljaista, eikä hän saa häiritä kuvauksia. Esimerkiksi astioiden keräämisessä ruokailun jälkeen tulee ottaa huomioon mahdollisesti meneillään oleva kuvaus.
- Kuvauspaikalla pitää olla koko ajan saatavilla jotain juotavaa: vettä, kahvia, teetä tai mehua. Myös käyttövetä on oltava saatavilla koko päivän. Jotain syötävää olisi hyvä olla esillä vielä kuvauspäivän päätteeksi tehtävän purun ajan.
- Isossa kuvausryhmässä on yleensä paljon erilaisia erityisruokavalioita noudattavia ihmisiä, kuten kasvis-syöjiä. Normaalisti tarjolla on vähintään liha- ja kasvisruokavaihtoehdot. Laktoosi- ja muut allergiat tulee myös huomioida.

- Selvitä tarvitaanko kuvauspaikalle erillinen kahvi- / virvoketarjoilupiste avustajille, joka on selkeästi erillään muun työryhmän cateringista.
- Tee sopimukset alihankkijoiden kanssa aina kirjallisena.

ULKOMAISTEN TUOTANTOJEN ERITYISTARPEET

- Ulkomaisissa tuotannoissa pitkän elokuvan tuotantoryhmä on suuruusluokaltaan noin 80 - 140 henkilöä, poikkeustapauksissa jopa useita satoja. Mainostuotannoissa määrä voi olla noin 20 hengen luokkaa.
- Isommissa tuotannoissa on mukana kokki ja hänelle keittiö kuvauspaikan yhteydessä.
- Yleensä ulkomaisissa tuotannoissa on useampi ihminen hoitamassa cateringia.
- Jokaisessa pisteessä on oma välipalatarjoilu, kuten puku-maskibussissa, näyttelijä / ohjaaja -trailereissa ja kameran vieressä eli setissä.
- Jatkuva laajennettu välipalatarjoilu (kahvi / tee / mehu, leipä, naposteltavaa).
- Seuraavan viikon ruokalista olisi hyvä esittää tuotantoyhtiön edustajalle ennakoon mahdollisten muutostoiveiden varalta.
- Huomioithan tarjoiltavissa tuotteissa asiakasryhmien kotimaan. Esimerkiksi suomalainen kahvi ei välttämättä kelpaa ranskalaiselle tuotantoryhmälle.

AVAINASIAT

- Aikatauluissa pysyminen
- Kuluhyväksytykset tulee tehdä etukäteen
- Erityisolosuhteiden huomiointi
- Pienet virkistävät vaihtelevuudet ruokasisällössä

VINKKEJÄ PUHELINNEUVOTTELUUN

MUISTIINPANOJA

Seuraavassa muistilista käsiteltävistä asioista yrittäjälle, kun tuotantoyhtiön edustaja soittaa ja kertoo mieltävänsä elokuva-tuotannon tekemistä Lapissa.

Ennakkotuotannon aikana tuotantotoimiston väki (linjatuttaja, tuotantopäällikkö, tuotantoassistentti, tuotantokoordinaattori) ottaa yhteyttä eri catering-yrittäjiin pyytääkseen tarjousta ruokahuollosta kuvausten ajaksi. Tärkeintä on muistaa perusperiaatteet, eli että ruoan tulee olla joka tilanteessa ravitsevaa ja sitä tulee olla riittävästi tarjolla. Seuraavassa muutamia asioita, joita yrittäjän on hyvä muistaa käydä läpi puhelinkeskustelun aikana. Muistathan tehdä kirjallisen tarjouksen puhelimesta läpi käymistäsi asioista.

- ☐ Kuinka suuri kuvausryhmä on kyseessä?
- ☐ Mitä ruokia tarjotaan? Onko isompi lounas ja keittöpäivällinen, tarvitaanko välipalapöytää?
- ☐ Erikoisruokavaliot?
- ☐ Onko jotain erityistoiveita?
- ☐ Tarvitaanko myös tarjoiluastioita, entä tarjoilupöytää tai katosta / kotaa?
- ☐ Millaisissa olosuhteissa muonitus hoidetaan? Sisätiloissa vai keskellä erämaata?
- ☐ Tapahtuvatko kuvaukset päiväaikaan vai onko myös yökuvauksia (vaikuttaa palkkakuluihin)?
- ☐ Mitä kuvauksissa pitää olla koko ajan valmiina? Arvio siitä, kuinka monella työntekijällä ruokatarjoilu hoituu.

ESIMERKKITARJOUS

Tuotantoyhtiöt käsittelevät tilauksia tarjousten pohjalta. Kun suurin osa alihankkijoista tekee tarjoukset samankaltaisen listan perusteella, helpottuu päätösten teko tuotantoyhtiön päässä.

Alla on tarjousmalli, jota seuraa tarjouksen lisätiedot ja selitykset kohta kohdalta.

Huomioithan, että tilaukset ja sopimukset kannattaa aina tehdä kirjallisesti, jotta molemmilla osapuolilla on asiasta mustaa valkoisella.

Tarjousmalli on täysin viitteellinen ja siinä olevat hinnat ovat kuvitteellisia!

1

Tarjous

10.1.2018

2

Tarjouksen antaja
Ohjelmapalveluyritys Oy
Lappi

3

Tarjouksen vastaanottaja
Esimerkkituotantoyhtiö Oy
Helsinki

4

Tarjouksen kohde
Viiden moottorikelkan vuokraus elokuvan kuvauksiin. Yhden oppaan palvelut.

5

Tarjouksen kuvaus
Tarjous koskee viiden moottorikelkan vuokrausta elokuvan kuvauksiin ajalle 15. - 17.2.2018. Lisäksi tarjouksessa on mukana yhden oppaan palvelut ajalle 10. - 17.2.2018.

6

Hinta
Moottorikelkan vuokrahinnat tuotantoon: 50 euroa / vrk, eli ajalle 15. - 17.2. Hinnaksi tulee viiden kelkan osalta 500 euroa (hinta sis. alv.). Hinta pitää sisällään moottorikelkan vuokran, kilometrikorvauksen ja bensan.
Oppaan päivähinta on 125 euroa. Työpäivän pituus on 10 tuntia, sisältäen 30 minuutin ruokatunnin. Lisätunnit 50%. Oppaan käyttö yö- tai viikonloppuajaksi korotetulla hinnalla (lauantaina +50%, eli 125 + 62 euroa, sunnuntaista tuplahinta).

7

Tarjouksen voimassaolo
Tarjous on voimassa 30.1.2018 asti.

8

Peruutuskulut
Jos tilaus tehdään 30.1. mennessä, mutta se joudutaan perumaan ennen varsinaista ajankohtaa, perimme peruutuskuluja 200 euroa. Peruutuksen voi tehdä enintään 3 päivää aikaisemmin ennen aiottua ajankohtaa (eli 7.2.2018 mennessä).

9

Luottamuksellisuus, salassapito
Vakuutamme, että kaikki elokuvatuotantoon liittyvät asiat pysyvät salassa ja olemme vaitiolovelvollisia tuotantoon liittyvistä asioista.

10

Muut palvelut
Pystymme tarjoamaan käyttöönnne myös lisää moottorikelkkoja samaan hintaan. Jos kelkkojen määrä ylittää 10 kpl, kappalehinta puolittuu. Moottorikelkka-ajotoitoisia paikallistuntumusten omaavia oppaita meiltä löytyy myös lisää. Voimme tarjota käyttöönnne myös moottorikelkan rekiä ja ahkioita kyseiselle ajankohdalle, niitä meiltä löytyy molempia 5 kpl. Kauttamme saa myös moottorikelkkavarusteet (haalari, ajohanskat, kypärä, kypärämyssy, lämpökengät).
Meiltä löytyy myös muuta lumikalustoa, kuten lumitykki, lumikissa, lumikenkiä ja aurasukalustoa. Kauttamme saa myös generaattoreita sekä radiopuhelimia. Kerromme mielellään muistakin palveluistamme lisää ja annamme lisätietoja alueesta.
Olemme olleet mukana aiemminkin vastaavissa tuotannoissa.

- Talviolokuvaesimerkki 2009 hoidimme koko kuvausjakson kuljetukset moottorikelkkojen ja rekien avulla.
- Kesäelokuvaesimerkki 2013 olimme mukana etsimässä elokuvan kuvauspaikkoja, kuvauksissa lisäksi järjestimme kuvissa tarvittavat monikijät ja teltat ja tiipit.
- Useita mainoselokuvatuotantoja vuosien 2009 - 2017 aikana, erilaisia toimenkuvia.

11

Yhteysthenkilö
Toimitusjohtaja Pekka Esimerkki, p. 040 - 44 55 66 7,
pekka.esimerkki@ohjelmapalveluyritys.fi
Ohjelmapalveluyritys Oy

1 Päivämäärä**2 Tarjouksen antaja****3 Tarjouksen vastaanottaja****4 Tarjouksen kohde**

Selvitys siitä, mitä tarjous koskee yleisellä tasolla.

5 Tarjouksen kuvaus

Tarkempi selvitys tarjouksen sisällöstä. Onko kyseessä esimerkiksi henkilöstövuokraus, ruoanvalmistus tai keltakavuokraus? Muista sopia tarkasti mitä tarjous koskee. Mistä alkaen laskutus alkaa pyöriä? Tekeekö yritys jotain ennakkotyötä ilman maksua tai sisältyen hintaan? Tuotantoyhtiöt arvostavat selkeitä ja hyvin eriteltyä tarjouksia.

6 Hinta

Mistä hinta koostuu, voiko osia vaihtaa? Sisältääkö tarjous kuljetuksesta aiheutuneet kulut? Muista alv-erittely. Millaiset ovat maksuehdot ja vaihdantamahdollisuudet? Pura hinta auki tarkoin. Kun tuotantoyhtiön edustaja pyytää tarjouksia useilta eri yrityksiltä, on selkeys ja yksinkertaisuus tässäkin asiassa tärkeää. Muutoksia tilaukseen tulee useimmissa tapauksissa, ja kun olet purkanut hinnan auki, myös tuotantoyhtiön edustaja pystyy helposti laskemaan muutosten aiheuttamat hintakulut ilman yhteydenottoa varsinaiseen yrittäjään.

7 Tarjouksen voimassaolo

Milloin asiaan pitää viimeistään palata?

8 Peruutusehdot

Jos tilaus tehdään, mutta se joudutaan jostain syystä perumaan, millä ehdoilla tämä tapahtuu? Missä vaiheessa tuotantoa tilaus voidaan vielä perua?

9 Luottamuksellisuus, salassapito

Elokuvatuotannot ovat luonteeltaan sellaisia, että kaikki niihin liittyvät asiat ovat luottamuksellisia.

10 Muut palvelut

Tässä kohdassa kannattaa mainita muut palvelut, joita yritys pystyy tarjoamaan. Jos tarjous pyydetään catering-henkilöstä ja ruuista, kannattaa myös mainita, jos yrityksellä on vaikkapa tarjoiluteltta, jossa ruoka voitaisiin tarjoilla kuvauksissa. Kun tarjousta pyydetään moottorikelkoista, onko yrityksellä tarjota moottorikelkkoihin rekiä? Kuvauksiin liittyvät oheispalvelut hinta- ja saataavuustietoineen kannattaa mainita. Tässä kohdassa voi myös mainita yrityksen aikaisemmat referenssit – onko yritys aiemmin ollut tekemässä elokuvatuotantoa?

11 Yhteyshenkilö

Kuka vastaa tarjouksesta? Keneltä asiasta voi pyytää lisätietoja?

CASE-ESIMERKKEJÄ

Elokuvia on kuvattu vuosikymmenten ajan ja matkan varrella sattuu ja tapahtuu. Seuraavassa muutamia hyviä ja varoittavia esimerkkejä asioiden sopimisesta ja hoitamisesta.

CASE 1

Kuvausjärjestäjä oli sopimassa kuvauspaikan omistajan kanssa kuvauspäivien aikatauluja. Kävi ilmi, että lokation omistaja oli aikeissa tulla korjaamaan paikkoja tilan läheisyyteen lähiaikoina. Sovittiin, että tilan käyttöaika pitenisi, koska omistaja joka tapauksessa olisi tilan lähettyvillä ja näin ollen tila voisi olla kuvausryhmän käytössä joustavasti. Tilan lavastamisaikataulut ja purkuaikataulut helpottuivat huomattavasti.

MITÄ TÄSTÄ OPITTIIN?

Aina kannattaa kertoa tuotantoyhtiön edustajalle laajasti esim. kuvauspaikan käytöstä. Tilojen vuokraamisen yhteydessä tai laitteita vuokrattaessa reunaehdot on hyvä kertoa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tuotantoyhtiön edustajalle.

CASE 2

Kuvausryhmä oli tilannut majoituksen hotelliyritykseltä. Kun kuvausryhmä saapui paikanpäälle, kävi ilmi että huonejakoihin pääsi vielä vaikuttamaan. Kuvaukset tapahtuivat hiljaiseen aikaan matkailijasesonkiin nähden, joten käyttöön saatiin samaan hintaan lisää yhden hengen huoneita. Hotelliyrityksen puoliso oli myös paikkakunnan taksiryttäjä, joten kuljetukset saatiin onnistumaan helposti.

MITÄ TÄSTÄ OPITTIIN?

Yrittäjän kannattaa kertoa muistakin vapaana olevista resursseistaan ja yhteistyökumppaneistaan. Suorat kontaktit paikan päällä helpottavat usein muualta tulevien tuotantoyhtiöiden toimintaa.

CASE 3

Kuvausryhmän kuljetukset kuvauspaikalle hoidettiin talvikuvauksissa moottorikelkoin. Järjestäjä oli yhdes-
sä alihankintayrityksen edustajan kanssa selvittänyt etukäteen, että kuvauksiin tulevat kelkat ovat toimintakuntoisia. Yksi vuokratuista kelkoista oli rikkoontunut juuri ennen kuvauksia ja se jouduttiin vaihtamaan toiseen malliin. Korvaava kelkka ei ollut yhtä tehokas kuin kuvauksiin aiemmin tulossa ollut kelkka, eikä sillä saatu vedettyä tunturin päälle kaikkea suunniteltua kalustoa. Tavaraa jouduttiin viemään useammassa erässä kuvauspaikalle, mikä hidastutti päivän aloitusta ja venytti muutakin aikataulua.

MITÄ TÄSTÄ OPITTIIN?

Alihankkijayritysten tulisi pysyä alkuperäisessä tilauksessa ja selvittää tarkoin, mitä käyttöä varten esimerkiksi moottorikelkkoja on kuvauksiin tilattu.

CASE 4

Tuotantoyhtiö oli tilannut kuvauksissa tarvittavat lämpimät ruoat alihankkijalta. Kuvausryhmän mukana tuli oma catering-ihminen, joka tarjoili ruoat. Alihankkija toimitti ruoat itse kuvauspaikalle. Ruokien kuljetus oli hie-
man myöhässä sovitusta kellonajasta ja sattumalta kuvausryhmä oli hieman aikaisemmassa, joten ruokailu olisi pitänyt saada alkamaan etuajassa. Ruoka oli myös vaihtunut aiemmin sovitusta. Apulaisohjaaja odotti, että ruoka olisi helposti syötävää pelkällä haarukalla, jotta työryhmä voi syödä sen nopeasti seisten. Kävi ilmi, että ruoan vaihtumisen myötä uuden ruoan syömiseen olisi tarvittu haarukkaa ja veitsi sekä istumatilaa ja pöytä. Näin ollen ruokailuaika venyi ja hidastutti päivän muuta kulkua.

MITÄ TÄSTÄ OPITTIIN?

Alihankkijayritysten tulisi pysyä alkuperäisessä tilauksessa ja ilmoittaa mahdollisista muutoksista ensi tilassa.

MUISTIINPANOJA

Handwriting practice area with horizontal dotted lines.

FILM LAPLAND

LAPIN ELOKUVAKOMISSIO

www.lapland.fi/film

tel. +358 40 820 7575

anna.niemela@houseoflapland.fi

Kuva: MRP Matila Röhr Productions

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

